

This is the **published version** of the bachelor thesis:

López Fernández, Maria; Pérez Francesch, Joan Lluís dir. La protecció dels drets dels menors en l'exposició a les xarxes socials. 2025. (Grau en Dret)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/319300>

under the terms of the license

This is the **published version** of the bachelor thesis:

López Fernández, Maria; Pérez Francesch, Joan Lluís dir. La protecció dels drets dels menors en l'exposició a les xarxes socials. 2025. (Grau en Dret)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/319300>

under the terms of the license

UAB

**Universitat Autònoma
de Barcelona**

LA PROTECCIÓ DELS DRETS DELS MENORS EN L'EXPOSICIÓ A LES XARXES SOCIALS

AUTORA: MARIA LÓPEZ

FERNÁNDEZ

TUTOR: JOAN LLUÍS PEREZ

FRANCESCH

TREBALL FI DE GRAU

GRAU EN DRET

CURS: 2024-2025

DATA: 12/05/2025

AGRAÏMENTS

Vull agrair al meu tutor, Joan Lluís Pérez Francesch, per estar sempre disponible davant qualsevol dubte, problema o suggeriment.

Gràcies pel seu suport constant i per implicar-se amb interès i emoció en el desenvolupament del meu treball.

També vull agrair a la professora Glòria Ortega el seu suport i implicació, tot i no ser la meva tutora.

Gràcies per la seva ajuda i temps dedicat.

RESUM

Aquest treball analitza la protecció dels drets dels menors davant la seva exposició a les xarxes socials, amb especial atenció al fenomen del *sharenting*. Examina els riscos vinculats a la privacitat, la seguretat i l'explotació comercial de la seva imatge, i revisa el marc legal vigent a Espanya i en l'àmbit europeu. També s'exploren els límits entre la potestat parental i el dret dels menors a la intimitat, tot destacant l'aplicació del principi de l'interès superior del menor. Es valora el paper d'institucions com la Fiscalia, el Tribunal Constitucional i el Tribunal Europeu de Drets Humans en la garantia efectiva d'aquests drets en l'entorn digital. Finalment, s'evidencia la necessitat d'una reforma legislativa adaptada a les noves realitats socials i tecnològiques.

PARAULES CLAU: *Sharenting*, Dret a l'honor, Dret a la pròpia imatge, Intimitat, Potestat Parental, Protecció de Dades, Interès Superior del Menor

ABSTRACT

This work analyses the protection of children's rights in the context of their exposure on social media, with special focus on the phenomenon of *sharenting*. It examines the risks related to privacy, security, and the commercial exploitation of children's images, and reviews the current legal framework in Spain and at the European level. The study also explores the boundaries between parental authority and children's right to privacy, highlighting the application of the best interests of the child principle. It evaluates the role of institutions such as the Public Prosecutor's Office, the Constitutional Court, and the European Court of Human Rights in ensuring the effective protection of these rights in the digital environment. Finally, it underlines the need for legislative reform adapted to contemporary social and technological realities.

KEYWORDS: Sharenting, Right to Honour, Right to One's Own Image, Privacy, Parental Authority, Data Protection, Best Interests of the Child

ABREVIATURES

AEPD: Agència Espanyola de Protecció de Dades

Art.: Article

CC: Codi Civil

CDI: Convenció sobre els Drets de l'Infant

CE: Constitució Espanyola

CEDH: Convenció Europea de Drets Humans

COPPA: Children's Online Privacy Protection Act

DSCA: Directiva de Serveis de Comunicació Audiovisual

FJ: Fonament Jurídic

FGE: Fiscalía General del Estado

LOPDGDD: Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i Garantia dels Drets Digitals

LOPDH: Llei Orgànica 1/1982 sobre el dret a l'honor, intimitat i pròpia imatge

LOPJM: Llei Orgànica 1/1996 de Protecció Jurídica del Menor

RD: Reial Decret

RGPD: Reglament General de Protecció de Dades

SAP: Sentència de l'Audiència Provincial

STC: Sentència del Tribunal Constitucional

STS: Sentència del Tribunal Suprem

STSJ: Sentència del Tribunal Superior de Justícia

TEDH: Tribunal Europeu de Drets Humans

TJUE: Tribunal de Justícia de la Unió Europea

Índex

1.Introducció	1
1.1 Plantejament del problema	2
1.2 Objectiu	2
2. El fenomen del sharenting i els drets dels menors	4
2.1 Definició i evolució del sharenting	4
2.2. Riscos associats: privacitat, seguretat i explotació comercial	5
3. Regulació legal del sharenting i dels drets associats a Espanya	7
3.1 Reglament general de protecció de dades	11
3.2 Evolució del concepte dret a la pròpia imatge i a la intimitat	13
3.3 Primeres sentències espanyoles que fan menció al sharenting	15
4. Drets en conflicte: l'interès del menor vs. els drets dels pares	17
4.1. La responsabilitat parental i el dret a decidir sobre els fills	17
4.2. El principi de l'interès superior del menor	18
5. El Dret a l'oblit	21
5.1 La STS 484/2024, de 10 d'abril: un precedent extrapolable	22
6. La diferència entre l'ús personal i l'ús comercial de la imatge dels menors	24
7. Diferències legals i jurisprudencials entre el contracte publicitari de menors i la publicitat a través d'influencers amb menors	26
7.1 Contracte de publicitat tradicional	26
7.2 Publicitat a través d'influencers i l'exposició de menors	27
8. El dret comparat en la protecció de la imatge dels menors: regulació de la Unió Europea i models jurídics en altres països	29
8.1 Models jurídics en altres països	30

9. La intervenció del Ministeri Fiscal davant la vulneració dels drets dels menors	32
9.1 Actuació del Ministeri Fiscal davant el sharenting	33
9.2 Actuació d'ofici i mecanismes d'intervenció	34
10. Mesures normatives o educatives per sensibilitzar i responsabilitzar els progenitors sobre els riscos del sharenting	35
11. El paper del Tribunal Constitucional i del Tribunal Europeu de Drets Humans	37
11.1 El Tribunal Constitucional espanyol	37
11.2 El Tribunal Europeu de Drets Humans	38
12. Conclusions	40
13. Bibliografia	43
13.1 Legislació	44
13.2 Jurisprudència	46

1.Introducció

En l'era digital, les xarxes socials han esdevingut espais essencials de socialització canviant significativament la manera com les persones ens relacionem, compartim informació i construïm la nostra identitat pública. Aquestes plataformes s'han convertit en espais omnipresents, especialment per als menors, que actuen tant com a usuaris actius com a objectes passius d'exposició a través de tercers.

Dins aquest context, sorgeix el fenomen del *sharenting*: la pràctica dels progenitors de compartir informació, imatges i vídeos dels seus fills a les plataformes digitals. Segons PLANAS BALLVÉ¹ aquesta tendència pot derivar en una exposició no controlada dels menors, generant conseqüències legals, emocionals i socials.

Els infants es veuen sovint exposats a una identitat digital prematura, quedant vulnerables a riscos com la pèrdua de privacitat, l'assetjament en línia o fins i tot a formes d'explotació comercial no consentides. GIL ANTÓN² defensa que l'ús de la imatge del menor ha d'estar subjecte a l'exercici responsable de la pàtria potestat, i que el consentiment no és suficient quan afecta el desenvolupament o la dignitat del menor. A més, amb l'expansió del fenomen dels *influencers* i la professionalització de la creació de contingut, s'ha intensificat l'ús lucratiu de la imatge dels menors, convertint-los en protagonistes de campanyes publicitàries o de promoció de productes.

La manca de consciència sobre els riscos derivats del *sharenting*, tant per part dels progenitors com dels propis menors, evidencia la necessitat d'un marc legal i social més sòlid que garanteix la protecció dels seus drets fonamentals en l'entorn digital. Dins d'aquests drets, cal destacar especialment el dret a la intimitat, el dret a la pròpia imatge i el dret a desenvolupar una petjada digital autònoma.

¹ Planas Ballvé, M. (2020). *Sharenting: Intromisiones ilegítimas del derecho a la intimidad de los menores por parte de sus padres en redes sociales*.

² Gil Antón, A. M. (2014). *El derecho a la propia imagen del menor en internet*: (ed.). Dykinson.

1.1 Plantejament del problema

El *sharenting* planteja interrogants importants pel que fa a la privacitat, seguretat i el desenvolupament de la identitat dels menors, ja que en la majoria dels casos no tenen veu ni capacitat real de decisió sobre la divulgació d'informació personal.

La facilitat de difusió i la dificultat de controlar posteriorment l'ús d'aquesta informació a internet obliga a repensar els límits entre la llibertat d'expressió dels progenitors i el respecte als drets fonamentals dels fills.

La gravetat augmenta quan la vulneració prové dels qui tenen el deure legal de protegir aquests drets: els pares. GIL VALLILENGA³ remarca aquest conflicte jurídic entre el dret dels progenitors a decidir i el dret del menor a la seva intimitat.

Davant aquesta realitat, sorgeixen diverses preguntes clau:

Quins marcs legals existeixen actualment per protegir els menors de la sobreexposició digital, i quines limitacions presenten?

Com s'equilibren els drets dels pares a compartir informació amb el dret a la privacitat dels fills?

Quines mesures educatives o normatives es poden implementar per sensibilitzar i responsabilitzar els progenitors sobre els riscos del *sharenting*?

1.2 Objectiu

En el present treball es proposa analitzar de manera exhaustiva aquesta problemàtica des d'una perspectiva jurídica, parant atenció el conflicte entre el dret dels progenitors a exercir la seva responsabilitat parental i el dret dels menors a la protecció de la seva intimitat i imatge. Així mateix, s'estudiaran les implicacions legals de la creació d'una petjada digital involuntària, així com les conseqüències específiques de l'ús lucratiu de les imatges dels menors.

S'analitzaran les lleis de protecció de dades, lleis de protecció de la infantesa i altres normatives rellevants, identificant possibles llacunes o deficiències que impedeixin la protecció dels drets dels menors en aquest context específic. Es posarà especial

³ Gil Vallilengua, L. (2016). *Los derechos al honor, a la intimidad y a la propia imagen en las redes sociales: la difusión no consentida de imágenes*. Revista Electrónica de Derecho de la Universidad de la Rioja (REDUR), 14, 161–190.

atenció a l'aplicació de l'interès superior del menor en la interpretació i aplicació de les lleis.

Aquest treball pretén contribuir en la conscienciació social i jurídica sobre la problemàtica exposada, oferint una reflexió crítica i fonamentada sobre els desafiaments i les possibles solucions per garantir que aquests drets siguin respectats en tot moment.

2. El fenomen del *sharenting* i els drets dels menors

2.1 Definició i evolució del *sharenting*

El terme "*sharenting*" és el neologisme resultant de la unió del concepte compartir i paternitat (de l'anglès "*share*" i "*parenting*"), fa referència a la pràctica mitjançant la qual els progenitors comparteixen imatges, vídeos o informació personal dels menors a través de les xarxes socials. Aquesta pràctica, aparentment quotidiana i inofensiva, ha anat incrementant en els darrers anys amb l'expansió de les plataformes digitals i ha esdevingut objecte d'estudi per part de la doctrina jurídica i sociològica per les seves implicacions sobre els drets fonamentals dels menors, especialment el dret a la intimitat, a la pròpia imatge i a la protecció de dades personals.

Tal com explica PLANAS BALLVÉ⁴, el *sharenting* suposa una intromissió il·legítima en els drets fonamentals del menor, comesa paradoxalment per aquells que tenen el deure legal de protegir-los, és a dir, els seus representants legals o responsables parentals. Aquesta pràctica pot afectar greument la formació de la identitat digital del menor, exposant-lo a una pèrdua de control sobre la seva pròpia imatge i intimitat en edats en què encara no pot exercir plenament els seus drets de personalitat.

L'evolució del *sharenting* està lligada a l'augment de l'ús de les xarxes socials en la vida quotidiana. Inicialment, compartir fotos familiars en línia era una forma de connectar amb amics i familiars llunyans. En canvi, amb el pas del temps, aquesta pràctica s'ha intensificat, impulsada per la cerca de validació social a través de "*likes*" i comentaris. Tal com apunten FERNÁNDEZ BLANCO I RAMOS GUTIÉRREZ⁵, el *sharenting* ja no es limita a l'àmbit privat, sinó que sovint adquireix una dimensió comercial, especialment entre progenitors *influencers* que utilitzen la imatge dels seus fills per promocionar marques o serveis sense considerar-se les implicacions legals ni els drets del menor.

⁴ Planas Ballvé, M. (2020). *Sharenting: Intromisiones ilegítimas del derecho a la intimidad de los menores por parte de sus padres en redes sociales*. Ob. Cit. p. 41

⁵ Fernández Blanco, A. i Ramos Gutiérrez, M. (2024). *Sharenting en Instagram: abuso de la presencia del menor en publicidad*. *Revista de Comunicación*, 177-198. Ob. Cit. p. 178

En aquest context, els drets a la intimitat i a la pròpia imatge s'han de garantir fins i tot contra la voluntat o actuació dels progenitors, ja que es tracta de drets inalienables ⁶ i no poden ser cedits ni vulnerats. És important reconèixer que la pràctica del *sharenting* no és estàtica, sinó que evoluciona constantment amb els canvis de la tecnologia i les tendències socials. Per tant, és fonamental que els pares, els professionals del dret i els legisladors estiguin atents de les últimes tendències i riscos associats per poder protegir els drets i el benestar dels menors a l'entorn digital.

2.2. Riscos associats: privacitat, seguretat i explotació comercial

Els riscos associats al *sharenting* són múltiples i greus. En primer lloc, des del punt de vista de la privacitat, la difusió d'imatges i dades personals pot comprometre el dret fonamental del menor a desenvolupar-se lliurement i a construir la seva pròpia identitat digital.

Pel que fa a la seguretat, la sobreexposició digital incrementa el risc que aquestes imatges siguin utilitzades per tercers amb finalitats malicioses, com ara l'ús en xarxes de pornografia infantil, *grooming* o suplantació d'identitat.

Un altre risc cada vegada més preocupant és l'explotació comercial. Els anomenats *influencers* parents fan servir sovint la presència dels seus fills en publicacions patrocinades, sense que aquestes siguin clarament identificades com a publicitat. Això comporta una vulneració dels drets dels menors a no ser instrumentalitzats amb finalitats econòmiques. Els resultats d'un estudi recent mostren que el 96,71% dels posts de mares *influencers* analitzats a Instagram incloïen marques, i només un 15% estaven identificats com a contingut publicitari. ⁷

⁶ **Article 1.3 LOPDH:** “El derecho al honor, a la intimidad personal y familiar y a la propia imagen es irrenunciable, inalienable e imprescriptible. La renuncia a la protección prevista en esta ley será nula, sin perjuicio de los supuestos de autorización o consentimiento a que se refiere el artículo segundo de esta ley.”

⁷ Fernández Blanco, A. i Ramos Gutiérrez, M. (2024). *Sharenting en Instagram: abuso de la presencia del menor en publicidad*. *Revista de Comunicación*, 177-198. Ob. Cit. p. 177

Com apunta PLANAS BALLVÉ ⁸, és fonamental recordar que aquestes pràctiques poden comportar responsabilitat civil extracontractual per l'article 1902 del CC ⁹, així com acudir a l'article 9.3 de la Llei Orgànica 1/1982¹⁰ per al cessament i la compensació del dany per intromissió il·legítima dels drets a l'honor, la intimitat i la pròpia imatge. GIL ANTÓN¹¹ reforça aquesta idea afirmant que la tutela dels drets de la personalitat del menor en l'àmbit digital exigeix una vigilància constant i una interpretació estricta del principi de l'interès superior del menor.

⁸Planas Ballvé, M. (2020). *Sharenting: Intromisiones ilegítimas del derecho a la intimidad de los menores por parte de sus padres en redes sociales*. Ob. Cit. p. 58

⁹ **Article 1902 CC:** *El que por acción u omisión causa daño a otro, interviniendo culpa o negligencia, está obligado a reparar el daño causado.*

¹⁰ **Article 9.3 Llei Orgànica 1/1982, de 5 maig:** *Tres. La existencia de perjuicio se presumirá siempre que se acredite la intromisión ilegítima. La indemnización se extenderá al daño moral, que se valorará atendiendo a las circunstancias del caso y a la gravedad de la lesión efectivamente producida, para lo que se tendrá en cuenta, en su caso, la difusión o audiencia del medio a través del que se haya producido.*

¹¹ Gil Antón, A. M. (2014). *El derecho a la propia imagen del menor en internet:* (ed.). Dykinson. Ob. Cit. p. 262

3. Regulació legal del *sharenting* i dels drets associats a Espanya

El *sharenting* com a terme concret encara no es troba regulat de manera específica a Espanya. El que sí és rellevant és analitzar com estan regulats els drets que es vulneren amb el *sharenting*. En aquest sentit, la seva regulació jurídica ha de ser abordada des d'una perspectiva integradora dels drets fonamentals dels menors, especialment aquells referents a la intimitat, l'honor, la pròpia imatge i la protecció de dades personals.

Troblem que el dret a la intimitat, l'honor i a la pròpia imatge estan reconeguts a l'art. 12 de la Declaració Universal de Drets Humans¹², en l'art. 8 del Conveni Europeu de Drets Humans¹³ i en l'art. 18 de la Constitució Espanyola¹⁴, en endavant CE.

Aquests drets tenen la màxima protecció constitucional, tal com estableix l'article 53.2 CE¹⁵, que els considera drets fonamentals. A nivell legislatiu intern la Llei Orgànica 1/1982, de 5 de maig, sobre protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat

¹² **Art. 12 Declaració Universal de Drets Humans:** *Nadie será objeto de injerencias arbitrarias en su vida privada, su familia, su domicilio o su correspondencia, ni de ataques a su honra o a su reputación. Toda persona tiene derecho a la protección de la ley contra tales injerencias o ataques.*

¹³ **Art.8 Conveni Europeu de Drets Humans** regula el Derecho al respeto a la vida privada y familiar:

1. *Toda persona tiene derecho al respeto de su vida privada y familiar, de su domicilio y de su correspondencia.*

2. *No podrá haber injerencia de la autoridad pública en el ejercicio de este derecho sino en tanto en cuanto esta injerencia esté prevista por la ley y constituya una medida que, en una sociedad democrática, sea necesaria para la seguridad nacional, la seguridad pública, el bienestar económico del país, la defensa del orden y la prevención de las infracciones penales, la protección de la salud o de la moral, o la protección de los derechos y las libertades de los demás*

¹⁴ **Art. 18 CE:** 1. *Se garantiza el derecho al honor, a la intimidad personal y familiar y a la propia imagen.*

2. *El domicilio es inviolable. Ninguna entrada o registro podrá hacerse en él sin consentimiento del titular o resolución judicial, salvo en caso de flagrante delito.*

3. *Se garantiza el secreto de las comunicaciones y, en especial, de las postales, telegráficas y telefónicas, salvo resolución judicial.*

4. *La ley limitará el uso de la informática para garantizar el honor y la intimidad personal y familiar de los ciudadanos y el pleno ejercicio de sus derechos.*

¹⁵ **Art. 53.2 CE:** 2. *Cualquier ciudadano podrá recabar la tutela de las libertades y derechos reconocidos en el artículo 14 y la Sección primera del Capítulo segundo ante los Tribunales ordinarios por un procedimiento basado en los principios de preferencia y sumariedad y, en su caso, a través del recurso de amparo ante el Tribunal Constitucional. Este último recurso será aplicable a la objeción de conciencia reconocida en el artículo 30.*

personal i familiar i a la pròpia imatge, en endavant LOPDH, estableix en el seu article 1.3¹⁶ que són drets irrenunciables, inalienables e imprescriptibles i aquests només poden ser limitats quan existeixin interessos públics prevalents que ho justifiquin, sempre sota els principis de necessitat, proporcionalitat i ponderació (STS 6334/2013, de 17 de setembre).¹⁷

Especialment rellevant és l'article 3 de la LOPDH¹⁸ que estableix que el consentiment dels menors haurà de ser prestat per ells mateixos si el seu nivell de maduresa ho permet o pels representants legals, amb comunicació prèvia al Ministeri Fiscal, qui podrà oposar-s'hi en un termini de vuit dies. Si en el termini de vuit dies el Ministeri Fiscal s'oposa, resoldrà un jutge.

Aquest procediment revela una de les paradoxes més greus del *sharenting*: els progenitors poden ser, alhora, els infractors dels drets que haurien de protegir. Com assenyala PLANAS BALLVÉ quan afirma que el *sharenting* constitueix una “*intromissió il·legítima comesa per aquells que tenen el deure de protegir el menor*”.¹⁹

La Llei Orgànica 1/1996 de Protecció Jurídica del Menor, de 15 de gener, en endavant LOPJM, reforça aquesta idea en el seu article 4, on estableix que qualsevol ús de dades o imatges de menors ha de vetllar pel seu interès superior, evitant tot allò que pugui perjudicar la seva reputació, dignitat o desenvolupament integral.²⁰

¹⁶ **Article 1.3 LOPDH:** “El derecho al honor, a la intimidad personal y familiar y a la propia imagen es irrenunciable, inalienable e imprescriptible. La renuncia a la protección prevista en esta ley será nula, sin perjuicio de los supuestos de autorización o consentimiento a que se refiere el artículo segundo de esta ley.”

¹⁷ Sentencia Tribunal Supremo 6334/2013 del 17 de diciembre de 2013, FJ 4

¹⁸ **Article 3 LOPDH:** “Uno. El consentimiento de los menores e incapaces deberá prestarse por ellos mismos si sus condiciones de madurez lo permiten, de acuerdo con la legislación civil. Dos. En los restantes casos, el consentimiento habrá de otorgarse mediante escrito por su representante legal, quien estará obligado a poner en conocimiento previo del Ministerio Fiscal el consentimiento proyectado. Si en el plazo de ocho días el Ministerio Fiscal se opusiere, resolverá el Juez.

¹⁹ Planas Ballvé, M. (2020). *Sharenting: Intromisiones ilegítimas del derecho a la intimidad de los menores por parte de sus padres en redes sociales*. Ob. Cit. p. 37

²⁰ **Art.4 LOPJM:** 1. Los menores tienen derecho al honor, a la intimidad personal y familiar y a la propia imagen. Este derecho comprende también la inviolabilidad del domicilio familiar y de la correspondencia, así como del secreto de las comunicaciones. 2. La difusión de información o la utilización de imágenes o nombre de los menores en los medios de comunicación que puedan implicar una intromisión ilegítima en su intimidad, honra o reputación, o que sea contraria a sus intereses, determinará la intervención del Ministerio Fiscal, que instará de inmediato las medidas cautelares y de protección previstas en la Ley y solicitará las indemnizaciones que correspondan por los perjuicios causados.

A més, l'article 9 de la mateixa llei insisteix que els drets de la personalitat del menor s'han d'interpretar en funció de la seva evolució personal i capacitat de comprendre, consolidant així el principi de protagonisme creixent del menor en les decisions que l'afecten.²¹ Aquest principi és reiteradament reconegut pel Tribunal Constitucional. En la STC 81/2001, de 26 de març²² i 176/2013, de 21 d'octubre²³, es reconeix la plena autonomia dels drets de la personalitat, com el dret a la pròpia

3. Se considera intromisión ilegítima en el derecho al honor, a la intimidad personal y familiar y a la propia imagen del menor, cualquier utilización de su imagen o su nombre en los medios de comunicación que pueda implicar menoscabo de su honra o reputación, o que sea contraria a sus intereses incluso si consta el consentimiento del menor o de sus representantes legales.

4. Sin perjuicio de las acciones de las que sean titulares los representantes legales del menor, corresponde en todo caso al Ministerio Fiscal su ejercicio, que podrá actuar de oficio o a instancia del propio menor o de cualquier persona interesada, física, jurídica o entidad pública.

5. Los padres o tutores y los poderes públicos respetarán estos derechos y los protegerán frente a posibles ataques de terceros.

²¹ **Art.9 LOPJM:** 1. El menor tiene derecho a ser oído y escuchado sin discriminación alguna por edad, discapacidad o cualquier otra circunstancia, tanto en el ámbito familiar como en cualquier procedimiento administrativo, judicial o de mediación en que esté afectado y que conduzca a una decisión que incida en su esfera personal, familiar o social, teniéndose debidamente en cuenta sus opiniones, en función de su edad y madurez. Para ello, el menor deberá recibir la información que le permita el ejercicio de este derecho en un lenguaje comprensible, en formatos accesibles y adaptados a sus circunstancias.

En los procedimientos judiciales o administrativos, las comparecencias o audiencias del menor tendrán carácter preferente, y se realizarán de forma adecuada a su situación y desarrollo evolutivo, con la asistencia, si fuera necesario, de profesionales cualificados o expertos, cuidando preservar su intimidad y utilizando un lenguaje que sea comprensible para él, en formatos accesibles y adaptados a sus circunstancias informándole tanto de lo que se le pregunta como de las consecuencias de su opinión, con pleno respeto a todas las garantías del procedimiento.

2. Se garantizará que el menor, cuando tenga suficiente madurez, pueda ejercitar este derecho por sí mismo o a través de la persona que designe para que le represente. La madurez habrá de valorarse por personal especializado, teniendo en cuenta tanto el desarrollo evolutivo del menor como su capacidad para comprender y evaluar el asunto concreto a tratar en cada caso. Se considera, en todo caso, que tiene suficiente madurez cuando tenga doce años cumplidos.

Para garantizar que el menor pueda ejercitar este derecho por sí mismo será asistido, en su caso, por intérpretes. El menor podrá expresar su opinión verbalmente o a través de formas no verbales de comunicación.

No obstante, cuando ello no sea posible o no convenga al interés del menor se podrá conocer la opinión del menor por medio de sus representantes legales, siempre que no tengan intereses contrapuestos a los suyos, o a través de otras personas que, por su profesión o relación de especial confianza con él, puedan transmitirla objetivamente.

3. Siempre que en vía administrativa o judicial se deniegue la comparecencia o audiencia de los menores directamente o por medio de persona que le represente, la resolución será motivada en el interés superior del menor y comunicada al Ministerio Fiscal, al menor y, en su caso, a su representante, indicando explícitamente los recursos existentes contra tal decisión. En las resoluciones sobre el fondo habrá de hacerse constar, en su caso, el resultado de la audiencia al menor, así como su valoración.

²² Sentència Tribunal Constitucional 81/2001, de 26 de març, FJ 2

²³ Sentència Tribunal Constituional 176/2013 de 21 d'octubre, FJ 4

imatge, i s'estableix que la seva vulneració pot donar-se encara que la intenció no sigui maliciosa si l'efecte és perjudicial per al menor.

En matèria de dades personals, la Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i Garanties dels Drets Digitals²⁴ (LOPDGDD), adapta el marc nacional al Reglament General de Protecció de Dades²⁵ (RGPD) de la Unió Europea. L'article 7 de la LOPDGDD estableix que el tractament de dades d'un menor de 14 anys només és lícit si el consentiment prové dels seus representant legals, sempre amb prevalença del seu interès superior.²⁶

Aquest marc és coherent amb l'exposat per GIL VALLILENGUA²⁷, qui defensa que la publicació d'imatges de menors a les xarxes socials pot afectar al seu dret a la intimitat i a la pròpia imatge, i que aquestes pràctiques s'han d'analitzar des de la perspectiva de la seva maduresa i capacitat per decidir sobre la seva exposició pública.

Pel que fa al marc civil, el Codi Civil (CC)²⁸, l'exercici de la patria potestat ha de realitzar-se sempre en benefici dels fills, i ambdues parts progenitores han de participar en decisions rellevants com la difusió pública d'imatges. Això és especialment important quan aquestes imatges tenen una dimensió pública o comercial, tal com analitzen FERNÁNDEZ BLANCO I RAMOS GUTIÉRREZ²⁹, assenyalant l'ús abusiu de menors en la publicitat digital sense el degut respecte a la legalitat publicitària espanyola.

²⁴ Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i Garanties dels Drets Digitals

²⁵ Parlamento Europeo y Consejo de la Unión Europea. (2016). *Reglamento (UE) 2016/679 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 27 de abril de 2016, relativo a la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales y a la libre circulación de estos datos y por el que se deroga la Directiva 95/46/CE (Reglamento General de Protección de Datos)*. Diario Oficial de la Unión Europea, L 119, 1–88

²⁶ **Art. 7 LOPDGDD:** 1. *El tratamiento de los datos personales de un menor de edad únicamente podrá fundarse en su consentimiento cuando sea mayor de catorce años.*

Se exceptúan los supuestos en que la ley exija la asistencia de los titulares de la patria potestad o tutela para la celebración del acto o negocio jurídico en cuyo contexto se recaba el consentimiento para el tratamiento.

2. *El tratamiento de los datos de los menores de catorce años, fundado en el consentimiento, solo será lícito si consta el del titular de la patria potestad o tutela, con el alcance que determinen los titulares de la patria potestad o tutela.*

²⁷ Gil Vallilengua, L. (2016). *Los derechos al honor, a la intimidad y a la propia imagen en las redes sociales: la difusión no consentida de imágenes*. Revista Electrónica de Derecho de la Universidad de la Rioja (REDUR), 14, 161–190. Ob. Cit. p. 186-188

²⁸ **Art. 156** Codi Civil (1889). Boletín Oficial del Estado

²⁹ Fernández Blanco, A. i Ramos Gutiérrez, M. (2024). *Sharenting en Instagram: abuso de la presencia del menor en publicidad*. Revista de Comunicación, 177-198.

A nivell internacional, la Convenció sobre els Drets de l'Infant (1989)³⁰ obliga a garantir l'interès superior del menor en qualsevol actuació que l'afecti, incloent la seva identitat digital. El Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE) va consolidar el dret a l'oblit digital en la Sentència C-131/12, Google Spain vs. AEPD³¹, on es va establir que la persona té dret a sol·licitar la retirada d'informació perjudicial o inadequada d'Internet, incloent dades difoses sense consentiment. Aquesta doctrina és aplicable també als menors, especialment quan el contingut afecta la seva dignitat o desenvolupament personal.

3.1 Reglament general de protecció de dades

El Reglament General de Protecció de Dades (RGPD)³², aprovat pel Parlament Europeu i el Consell el 2016, representa un marc normatiu fonamental per a la protecció de dades personals, especialment rellevant en el cas dels menors d'edat. L'article 8 d'aquest Reglament estableix que, en el marc de l'oferta de serveis de la societat de la informació directament a infants, el tractament de les seves dades només serà lícit si el menor té almenys 16 anys. No obstant això, permet que els Estats membres estableixin una edat inferior, sempre que no sigui menor de 13 anys.³³ Espanya, mitjançant l'article 7 de la Llei Orgànica 3/2018, fixa aquesta edat en 14 anys.³⁴ Aquesta disposició respon a la necessitat d'una protecció reforçada per als menors, ja que es tracta de subjectes especialment vulnerables.

El Considerant 38 del RGPD ho explicita en assenyalar que *“els nens mereixen una protecció específica de les seves dades personal, ja que poden ser menys conscients*

³⁰ Asamblea General de las Naciones Unidas. (1989). *Convención sobre los Derechos del Niño*.

³¹ Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, Assumpte C-131/1. Caso España contra Google INC., del 13 de maig de 2014.

³² Parlamento Europeo y Consejo de la Unión Europea. (2016). *Reglamento (UE) 2016/679 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 27 de abril de 2016, relativo a la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales y a la libre circulación de estos datos y por el que se deroga la Directiva 95/46/CE (Reglamento General de Protección de Datos)*. Diario Oficial de la Unión Europea

³³ **Art. 8**, Parlamento Europeo y Consejo de la Unión Europea. (2016). *Reglamento (UE) 2016/679 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 27 de abril de 2016, relativo a la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales y a la libre circulación de estos datos y por el que se deroga la Directiva 95/46/CE (Reglamento General de Protección de Datos)*. Diario Oficial de la Unión Europea,

³⁴ **Art. 7**, Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i Garanties dels Drets Digitals

dels riscos, conseqüències, garanties i drets concernents al tractament de dades personals " ³⁵. Aquesta afirmació s'ha de posar en relació amb la jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea que reforça l'exigència de garanties adequades per a la protecció de dades transferides, incloent les dels menors.³⁶

A més, l'article 6 del RGPD³⁷ estableix que el tractament és lícit si hi ha consentiment, interès legítim, execució d'un contracte, obligació legal o interès vital. En el cas dels menors, el consentiment és el fonament legal predominant, però no sempre suficient. Tal com apunten SOLÉ I ALMADA³⁸, la protecció de dades en el cas dels menors no s'ha d'interpretar només com una qüestió de consentiment formal, sinó com un instrument de garantia efectiva dels seus drets fonamentals en l'àmbit digital.

La comprensió real del menor sobre l'impacte de la seva exposició digital és sovint nul·la, raó per la qual la responsabilitat recau en la protecció normativa i no en la capacitat de consentiment. És per això que el Considerant 58³⁹ insisteix que la informació sobre el tractament ha de ser accessible en un llenguatge clar i adaptat als infants.

³⁵ **Considerant 38**, Parlamento Europeo y Consejo de la Unión Europea. (2016). *Reglamento (UE) 2016/679 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 27 de abril de 2016, relativo a la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales y a la libre circulación de estos datos y por el que se deroga la Directiva 95/46/CE (Reglamento General de Protección de Datos)*. Diario Oficial de la Unión Europea,

³⁶ Tribunal de Justicia de la Unión Europea. (2020). *Asunto C-311/18, Data Protection Commissioner contra Facebook Ireland y Maximillian Schrems (Schrems II)*, sentencia de 16 de julio de 2020.

³⁷ **Art. 6**, Parlamento Europeo y Consejo de la Unión Europea. (2016). *Reglamento (UE) 2016/679 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 27 de abril de 2016, relativo a la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales y a la libre circulación de estos datos y por el que se deroga la Directiva 95/46/CE (Reglamento General de Protección de Datos)*. Diario Oficial de la Unión Europea

³⁸ Solé, J., & Almada, V. (Dirs.). (2020). *Protección de los menores de edad en la era digital*. Atelier.

³⁹ **Considerant 58**, Parlamento Europeo y Consejo de la Unión Europea. (2016). *Reglamento (UE) 2016/679 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 27 de abril de 2016, relativo a la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales y a la libre circulación de estos datos y por el que se deroga la Directiva 95/46/CE (Reglamento General de Protección de Datos)*. Diario Oficial de la Unión Europea,

3.2 Evolució del concepte dret a la pròpia imatge i a la intimitat

El dret a la pròpia imatge i a la intimitat són reconeguts com a drets fonamentals per l'ordenament jurídic espanyol, recollits a l'article 18.1 de la CE⁴⁰ i desenvolupats a la Llei Orgànica 1/1982⁴¹. Al llarg del temps, aquests drets han experimentat una evolució conceptual, impulsada per la transformació dels canals de comunicació i l'impacte tecnològic. Tradicionalment, aquests drets es vinculaven amb l'àmbit domèstic i privat, però la irrupció de les tecnologies digitals i les xarxes socials ha estès el seu abast a un entorn global, persistent i de difusió massiva.

El TEDH en la STEDH, de 13 de novembre de 2017, defineix que dins el concepte “vida privada” trobem aspectes que podem relacionar amb la identitat personal i amb la imatge de cada persona que es considera un atribut de la personalitat.⁴²

Al tractar-se d'una imatge característica intrínseca i per tant, un dret subjectiu resulta essencial el consentiment de l'individu per la difusió de la seva imatge⁴³

Segons GIL ANTÓN⁴⁴, la protecció del dret a la pròpia imatge del menor ha d'estar subjecta a un control més estricte que en el cas dels adults, tenint en compte la seva especial vulnerabilitat i el risc que una intromissió primerenca pugui condicionar el desenvolupament de la seva identitat. L'autora subratlla que el consentiment atorgat pels progenitors no pot justificar per si sol la difusió de la imatge si aquesta resulta lesiva o contrària a l'interès superior del menor.

Aquesta perspectiva s'ha anat consolidant en la jurisprudència, especialment en les STC 139/2001, de 18 de juny, FJ 4⁴⁵ i 300/2006, de 23 d'octubre, FJ 4⁴⁶, que reconeixen l'autonomia del dret a la imatge, entenent-lo com una facultat de control sobre la captació, reproducció i difusió. Això inclou qualsevol representació gràfica

⁴⁰ Art. 18 Constitució Espanyola, 29 de desembre de 1978. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 311

⁴¹ Ley Orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 115

⁴² Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 2a), de 13 de novembre de 2017, C 13812/09, Caso Bogomolova contra Rússia.

⁴³ Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 1a) cas Reklos y Davourlis contra Grècia, de 15 de gener de 2009 n° 1234/05.

⁴⁴ Gil Antón, A. M. (2014). *El derecho a la propia imagen del menor en internet*: (ed.). Dykinson.

⁴⁵ Tribunal Constitucional. (2001). *Sentència 139/2001, de 18 de juny, FJ 4*.

⁴⁶ Tribunal Constitucional. (2006). *Sentència 300/2006, de 23 d'octubre, FJ 4*

o visual que permeti la seva identificació, especialment rellevant en el cas dels menors, que són titulars plens d'aquests drets tot i la seva minoria d'edat.

Aquesta evolució normativa i jurisprudencial ha anat acompanya d'un reconeixement explícit que, tot i el canvi que ha existit i existeix a l'era digital, els drets fonamentals mantenen la seva vigència i força vinculant. Així ho recull la Sentència del Tribunal Constitucional 27/2020 reafirmant que els drets fonamentals no perden eficàcia per causa del medi on s'exerceixen: “*Contemplado de esta manera el panorama tecnológico actual y aceptando que la aparición de las redes sociales ha cambiado el modo en el que las personas se socializan, hemos de advertir sin embargo -por obvio que ello resulte- que los usuarios continúan siendo titulares de derechos fundamentales y que su contenido continúa siendo el mismo que en la era analógica*”.⁴⁷ En la mateixa línia, SOLÉ I ALMADA⁴⁸ defensen que l'avenç de les tecnologies digitals exigeix repensar el marc tradicional dels drets fonamentals, adaptant les garanties a un entorn que presenta nous riscos per a la infància, però sense perdre l'essència protectora del dret clàssic. Aquesta adaptació implica una reinterpretació activa del dret a la intimitat i a la pròpia imatge per assegurar-ne l'efectivitat en el context digital però com tot dret inherent, deu ser estudiat donant-li un valor universal que ha de prevaldre en tot lloc, temps i circumstància.⁴⁹

Aquestes afirmacions reforcen la idea que la digitalització no implica una reducció del nivell de protecció jurídica: tot el contrari, obliga a reinterpretar aquests drets amb noves eines, especialment quan afecten a col·lectius vulnerables com els menors d'edat.

Finalment, cal destacar que la protecció del menor es fonamenta en el principi de l'interès superior del menor (art. 3 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant)⁵⁰, criteri que ha estat aplicat en jurisprudència com la STC 158/2009, de 25 de juny⁵¹

⁴⁷ Tribunal Constitucional. (2020). *Sentencia 27/2020, de 24 de febrer*. FJ 6

⁴⁸ Solé, J.i Almada, V. (2022). *Derechos fundamentales de los menores*. Atelier.

⁴⁹ Merchán Murillo, A. (2020). *El interés superior del menor como cuestión de fondo* [The superior interest of the child as a question of a fund]. *Cuadernos de Derecho Transnacional*, 12(1), 468-480

⁵⁰ Convención sobre los Derechos del Niño. Asamblea General de las Naciones Unidas. (1989)

⁵¹ Sentència Tribunal Constitucional. (2009). *Sentencia 158/2009, de 29 de juny*, FJ 4.

i la STS 625/2022, de 26 de setembre⁵², on s'afirma que cap interès econòmic o de llibertat informativa pot justificar una intromissió que comprometi la dignitat del menor.

3.3 Primeres sentències espanyoles que fan menció al *sharenting*

Tot i ser un fenomen relativament recent, el *sharenting* ja ha començat a ser reconegut expressament en les resolucions judicials espanyoles.

Una de les primeres sentències que utilitza de manera directa el terme *sharenting* és la Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Galícia 33/2021, de 30 de novembre⁵³. En aquesta resolució, el tribunal analitza la situació d'un menor que havia estat exposat digitalment pels seus progenitors, valorant si aquesta pràctica podia constituir una intromissió il·legítima en el dret a la intimitat i la pròpia imatge del menor. La sentència subratlla la necessitat de protegir el menor en contextos de desprotecció familiar, destacant el paper preeminent del seu interès superior.

La resolució alerta sobre les conseqüències d'aquesta sobreexposició digital pot suposar riscos greus per al menor, com ara la creació d'una empremta digital irreversible, l'exposició a assetjament (*bullying*) o fins i tot a explotació comercial o sexual.

D'altra banda, la Sentència de l'Audiència Provincial del Lugo 220/2021, d'11 de maig⁵⁴, reconeix explícitament els riscos derivats del *sharenting*, especialment en contextos de vulnerabilitat com les addiccions digitals. La sentència estableix que l'exposició reiterada i no consentida vulnera drets fonamentals com la intimitat i la pròpia imatge.

Aquestes primeres resolucions jurisprudencials consoliden una tendència emergent a protegir els menors en l'entorn digital mitjançant l'aplicació extensiva dels principis constitucionals (art.39 CE⁵⁵) i les lleis orgàniques específiques

⁵² Sentència Tribunal Suprem. (2022). *Sentència 625/2022, de 26 de setembre*.

⁵³ Sentència Tribunal Superior de Justícia de Galícia 33/2021, de 30 de novembre de 2021

⁵⁴ Sentència de l'Audiència Provincial de Lugo 220/2021 del 11 de maig de 2021

⁵⁵ **Art. 39** Constitució Espanyola: *1. Los poderes públicos aseguran la protección social, económica y jurídica de la familia.*

(LOPDH⁵⁶, LOPJM⁵⁷, LOPDGDD⁵⁸), ja que estableixen un precedent explícit sobre la problemàtica del *sharenting*, convidant tant a una reforma legislativa específica com a una major conscienciació judicial i social sobre les conseqüències de l'exposició digital de menors.

2. Los poderes públicos aseguran, asimismo, la protección integral de los hijos, iguales éstos ante la ley con independencia de su filiación, y de las madres, cualquiera que sea su estado civil. La ley posibilitará la investigación de la paternidad.

3. Los padres deben prestar asistencia de todo orden a los hijos habidos dentro o fuera del matrimonio, durante su minoría de edad y en los demás casos en que legalmente proceda.

4. Los niños gozarán de la protección prevista en los acuerdos internacionales que velan por sus derechos.

⁵⁶ Ley Orgánica 1/1982, de 5 de mayo, de protección civil del derecho al honor, a la intimidad personal y familiar y a la propia imagen. Boletín Oficial del Estado, núm. 115

⁵⁷ Ley Orgánica 1/1996, de 15 de enero, de protección jurídica del menor, de modificación parcial del Código Civil y de la Ley de Enjuiciamiento Civil. Boletín Oficial del Estado, núm. 15

⁵⁸ Ley Orgánica 3/2018, de 5 de diciembre, de Protección de Datos Personales y garantía de los derechos digitales. Boletín Oficial del Estado, núm. 294

4. Drets en conflicte: l'interès del menor vs. els drets dels pares

El *sharenting* planteja una tensió jurídica entre la llibertat digital dels progenitors i els drets fonamentals dels seus fills. És fonamental distingir entre casos de desacord entre progenitors, on pot intervenir el Ministeri Fiscal o el jutjat, i aquells on hi ha consens parental, ja que aquests darrers poden derivar en una desprotecció total del menor si no es garanteix el seu interès superior.

4.1. La responsabilitat parental i el dret a decidir sobre els fills

Els articles 154 i 156 del Codi Civil⁵⁹ regulen la responsabilitat parental, que s'ha d'exercir sempre en interès del menor. Tanmateix, aquest exercici no pot justificar vulneracions dels seus drets fonamentals. Destacant GITRAMA qui defineix el dret a la pròpia imatge com: *“un derecho innato a la persona, que se concreta en la reproducción o representación de la figura de ésta, en forma visible y reconocible. Es un derecho subjetivo de carácter privado y absoluto. Es un derecho personalísimo, pero dotado de un contenido potencialmente patrimonial. Es un derecho inalienable e irrenunciable y en general inexpropiable... en fin es un derecho imprescriptible”*.⁶⁰

Aquesta problemàtica es fa especialment evident en casos d'*oversharenting*, on els progenitors publiquen de forma massiva continguts dels seus fills amb finalitats d'exhibició o benefici econòmic. FLORIT FERNÁNDEZ qualifica aquesta pràctica com una explotació emocional o comercial que genera una petjada digital del menor construïda per altres ⁶¹. Aquesta pràctica ha estat també conceptualitzada per Choi i Lewallen que entén el *oversharenting* com *“the phenomena of sharing too much information about one's children online.”*⁶²

Quan només un progenitor consent l'exposició digital, la jurisprudència és clara: la Sentència de l'Audiència Provincial de Barcelona 539/2018⁶³ estableix que, davant

⁵⁹Codi Civil (1889). Boletín Oficial del Estado art. 154 i 156

⁶⁰ Gitrama Gonzalez, M; Voz “imagen, (derecho a la propia). Nueva enciclopedia jurídica. Tomo XI Barcelona 1962. Ob. Cit. p. 326. El derecho a la propia imagen hoy, en homenaje Juan Berchmans Vallet de Goitysolo

⁶¹ FLORIT FERNÁNDEZ, C. «*Instamamis y oversharenting*»: *exposición y explotación en la red de las vidas de los niños por parte de sus progenitores*

⁶² Vid. Yiseul Choi y Lewallen (2018). El fenómeno de compartir massa informació sobre els fills a internet. Ob. Cit. p. 145.

⁶³ Sentència Audiència Provincial de Barcelona 539/2018, de 15 de maig de 2018

la manca de consens, ha de prevaldre el principi de prudència, i l'actuació unilateral no legitima la publicació d'imatges del menor. El tribunal afegeix: *“la mera tendencia social a publicar imágenes de menores por parte de los padres no puede ser causa justificativa suficiente para ignorar los derechos fundamentales del niño.”*⁶⁴

El problema s'agreuja quan no existeix cap dissens entre els progenitors, ja que la vulneració es perpetua per consens, i les vies de defensa del menor es redueixen dràsticament. En resum, encara que els pares tenen capacitat per decidir sobre qüestions rellevants dels seus fills, aquesta no pot substituir ni vulnerar els drets fonamentals dels menors. L'interès superior del menor ha de prevaldre sempre com a principi rector.

En definitiva, encara que els pares tenen dret a participar en la configuració de la vida dels seus fills, els drets fonamentals del menor no poden ser substituïts per la voluntat aliena, ni tan sols la dels seus tutors legals. L'equilibri entre educar i protegir ha de respectar la dignitat i el futur del menor com a titular dels seus propis drets.

4.2. El principi de l'interès superior del menor

El principi de l'interès superior del menor constitueix un eix fonamental en el sistema jurídic de protecció de la infància, tant en l'àmbit nacional com internacional. Aquest principi, recollit a l'article 3.1 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant de les Nacions Unides (CDI, 1989), estableix que *“En todas las medidas concernientes a los niños que tomen las instituciones públicas o privadas de bienestar social, los tribunales, las autoridades administrativas o los órganos legislativos, una consideración primordial a que se atenderá será el interés*

⁶⁴ Sentència Audiència Provincial de Barcelona 539/2018, de 15 de maig de 2018, FJ 3

superior del niño”.⁶⁵ Això inclou les decisions relatives a la seva identitat digital, privacitat i exposició pública a través d'internet.

A l'ordenament jurídic espanyol, aquest principi ha estat recollit a l'article 2 de la LOPJM, que determina que “*els menors tenen dret a què el seu interès superior sigui valorat i considerat com a primordial en totes les accions i decisions que els concerneixin*”⁶⁶. Aquest marc normatiu estableix que l'interès superior no és només una guia interpretativa, sinó un criteri jurídic vinculant per a les autoritats públiques i, per extensió, també els progenitors.

En el context del *sharenting*, l'aplicació d'aquest principi exigeix una avaluació rigorosa dels riscos i beneficis que pot comportar la publicació de contingut sobre el menor a internet. Aquesta valoració ha d'incloure, entre altres factors:

- L'edat i maduresa del menor.
- La naturalesa del contingut publicat (si és íntim, ridiculitzant o sensible).
- El context social i el grau de difusió potencial.
- L'existència o no de consentiment informat per part del menor.

Això es correspon amb el que estableixen l'article 12 de la CDI⁶⁷ i l'article 9.1 de la LOPJM⁶⁸, que reconeixen el dret del menor a ser escoltat i a expressar la seva opinió quan tingui prou maduresa. En aquest sentit, PLANAS BALLVÉ⁶⁹ subratlla que el consentiment dels progenitors no pot interpretar-se de manera automàtica com a suficient, especialment quan no es considera la voluntat o l'opinió del menor. La seva participació activa hauria de formar part de la valoració de l'interès superior del menor, especialment en decisions amb impacte sobre la seva intimitat i identitat digital.

⁶⁵ **Art. 3.1** Convención sobre los Derechos del Niño. Asamblea General de las Naciones Unidas. (1989)

⁶⁶ **Art. 2** *Ley Orgánica 1/1996, de 15 de enero, de protección jurídica del menor, de modificación parcial del Código Civil y de la Ley de Enjuiciamiento Civil*. Boletín Oficial del Estado, núm. 15

⁶⁷ **Art. 12** Asamblea General de las Naciones Unidas. (1989). *Convención sobre los Derechos de l'Infant*.

⁶⁸ **Art. 9.1** *Ley Orgánica 1/1996, de 15 de enero, de protección jurídica del menor, de modificación parcial del Código Civil y de la Ley de Enjuiciamiento Civil*. Boletín Oficial del Estado, núm. 15

⁶⁹ Planas Ballvé, M. (2020). *Sharenting: Intromisiones ilegítimas del derecho a la intimidad de los menores por parte de sus padres en redes sociales*. Ob. Cit. p. 45 i 46

La jurisprudència ha reconegut que inclús quan ambdós progenitors consentent la difusió d'imatges dels seus fills, aquest consentiment no pot prevaldre si l'exposició resulta perjudicial per al menor, ha de prevaldre l'interès superior del menor.⁷⁰ Aquesta doctrina és especialment rellevant en casos d'*oversharenting*, quan la publicació reiterada d'imatges es converteix en una pràctica lesiva i sistemàtica.

En conclusió, el principi de l'interès superior del menor actua com un límit material a l'exercici de la potestat parental i exigeix que qualsevol decisió que afecti la presència del menor a l'espai digital superi un escrutini estricte de proporcionalitat, necessitat i respecte a la seva dignitat personal. Especialment, quan el menor no pot expressar de manera autònoma la seva voluntat, aquest principi actua com a garant dels seus drets fonamentals davant la pressió de la voluntat aliena, inclosa la dels seus tutors legals.

⁷⁰ Pérez Orozco, L., & Méndez Trujillo, I. M. (2022). *El interés superior del niño y el fenómeno del sharenting: respuestas desde el Derecho*. Revista de Derecho de Familia y de las Personas, (10), 33–52.

5. El Dret a l'oblit

El dret a l'oblit es configura com una manifestació específica del dret a la protecció de dades personals i del dret a la intimitat. Aquest dret permet a qualsevol persona sol·licitar la supressió o eliminació d'informació personal accessible a internet quan aquesta s'ha tornat obsoleta, inadequada, no pertinent o excessiva, sempre que no prevalgui un interès públic en la seva conservació o difusió.

El seu reconeixement jurisprudencial es va consolidar amb la Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE), de 13 de maig de 2014, en el conegut cas Google Spain SL i Google Inc. contra AEPD i Mario Costeja González (C-131/1)⁷¹. Aquesta decisió va establir que els motors de cerca tenen la responsabilitat d'eliminar enllaços a informació personal quan la seva difusió vulnera els drets fonamentals de la persona afectada, fins i tot si el contingut en si mateix és lícit i publicat per tercers.

En l'àmbit normatiu europeu, aquest dret es troba recollit a l'article 17 del RGPD sota la denominació de “*dret a la supressió*”⁷². Aquesta norma reconeix que les dades han de ser eliminades, entre altres supòsits, quan deixen de ser necessàries per a la finalitat amb què van ser recollides, quan es retira el consentiment o quan el tractament resulta il·lícit. A Espanya, la LOPDGDD adapta i reforça aquesta protecció, especialment per els menors d'edat, tal com recullen els articles 7 i 94⁷³.

⁷¹ Sentencia del Tribunal de Justicia de la Unión Europea, Asunto C-131/1. Caso España contra Google INC., del 13 de mayo de 2014.

⁷² **Art. 17**, Parlamento Europeo y Consejo de la Unión Europea. (2016). *Reglamento (UE) 2016/679 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 27 de abril de 2016, relativo a la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales y a la libre circulación de estos datos y por el que se deroga la Directiva 95/46/CE (Reglamento General de Protección de Datos)*. Diario Oficial de la Unión Europea: El interesado tendrá derecho a obtener sin dilación indebida del responsable del tratamiento la supresión de los datos personales que le conciernen, el cual estará obligado a suprimir sin dilación indebida los datos personales cuando concurra alguna de las circunstancias siguientes: a) los datos personales ya no sean necesarios en relación con los fines para los que fueron recogidos o tratados de otro modo (...)

⁷³ **Art. 7** LOPDGDD: *El tratamiento de los datos personales de un menor de edad únicamente podrá fundarse en su consentimiento cuando sea mayor de catorce años.*

Se exceptúan los supuestos en que la ley exija la asistencia de los titulares de la patria potestad o tutela para la celebración del acto o negocio jurídico en cuyo contexto se recaba el consentimiento para el tratamiento.

2. El tratamiento de los datos de los menores de catorce años, fundado en el consentimiento, solo será lícito si consta el del titular de la patria potestad o tutela, con el alcance que determinen los titulares de la patria potestad o tutela.

Art. 94 LOPDGDD: *Toda persona tiene derecho a que sean suprimidos, a su simple solicitud, los datos personales que hubiese facilitado para su publicación por servicios de redes sociales y servicios de la sociedad de la información equivalentes.*

Aquest dret és especialment rellevant en el context del *sharenting*, ja que les dades i imatges compartides per progenitors poden mantenir-se en l'entorn digital durant anys, creant una empremta digital involuntària. Quan els menors arriben a l'edat i maduresa suficient per oposar-s'hi, sovint es troben amb la dificultat de revertir una identitat digital imposada sense el seu consentiment. El dret a l'oblit esdevé llavors una eina clau per restaurar el control sobre la pròpia identitat digital i dignitat personal.

5.1 La STS 484/2024, de 10 d'abril: un precedent extrapolable

La Sentència del Tribunal Suprem 484/2024, de 10 d'abril⁷⁴, tot i no tractar específicament el *sharenting*, resulta altament il·lustrativa sobre l'abast del dret a l'oblit. El cas resolt feia referència a la publicació d'un reportatge periodístic sobre un delictes comès 36 anys enrere, on s'identificava el demandant amb nom, cognoms i fotografia, malgrat haver complert ja la seva condemna i estar plenament reintegrat a la societat.

El Tribunal considera que la identificació actual d'aquesta persona “*no está justificada, al menos mientras esta persona siga viva*”⁷⁵ i que la publicació de la seva imatge “*constituye una afectación desproporcionada de su derecho a la propia imagen*”⁷⁶

2. Toda persona tiene derecho a que sean suprimidos los datos personales que le conciernan y que hubiesen sido facilitados por terceros para su publicación por los servicios de redes sociales y servicios de la sociedad de la información equivalentes cuando fuesen inadecuados, inexactos, no pertinentes, no actualizados o excesivos o hubieren devenido como tales por el transcurso del tiempo, teniendo en cuenta los fines para los que se recogieron o trataron, el tiempo transcurrido y la naturaleza e interés público de la información.

Del mismo modo deberá procederse a la supresión de dichos datos cuando las circunstancias personales que en su caso invocase el afectado evidenciasen la prevalencia de sus derechos sobre el mantenimiento de los datos por el servicio.

Se exceptúan de lo dispuesto en este apartado los datos que hubiesen sido facilitados por personas físicas en el ejercicio de actividades personales o domésticas.

3. En caso de que el derecho se ejercitase por un afectado respecto de datos que hubiesen sido facilitados al servicio, por él o por terceros, durante su minoría de edad, el prestador deberá proceder sin dilación a su supresión por su simple solicitud, sin necesidad de que concurran las circunstancias mencionadas en el apartado 2.

⁷⁴ Sentència del Tribunal Suprem 484/2024, de 10 d'abril

⁷⁵ Sentència del Tribunal Suprem 484/2024, de 10 d'abril, FJ 3

⁷⁶ Sentència del Tribunal Suprem 484/2024, de 10 d'abril, FJ 3

Aquest criteri és clarament extrapolable al cas dels menors exposats mitjançant *sharenting*. Si un adult pot exigir la retirada d'informació difosa sense actualitat ni interès general, amb més raó ho hauria de poder fer un menor que ha estat exposat per voluntat aliena, sense maduresa ni capacitat jurídica per consentir. En aquest sentit, la mateixa sentència reconeix que el consentiment prestat en el passat no pot entendre's com a indefinit ni irrevocable, cosa que encaixa plenament amb la situació dels menors.

En definitiva, la STS 484/2024⁷⁷ reforça la idea que el dret a l'oblit no és només una mesura tècnica o administrativa, sinó una expressió viva del dret a la identitat i al desenvolupament personal en la societat digital.

⁷⁷ Sentència del Tribunal Suprem 484/2024, de 10 d'abril

6. La diferència entre l'ús personal i l'ús comercial de la imatge dels menors

L'ús de la imatge d'un menor pot tenir naturaleses molt diferents segons el context en què es realitzi, i és fonamental distingir entre la captació d'imatges amb finalitats personals, el que podem anomenar "fotografia familiar", i l'ús comercial o publicitari de la seva imatge.

En el primer cas, la difusió d'imatges dels menors dins de l'àmbit privat, com ara compartir una fotografia en un entorn familiar o restringit, queda emparada per la llibertat personal i el dret a la vida familiar (article 18 de la CE⁷⁸). Tot i això, aquesta pràctica pot convertir-se en una intromissió il·legítima si afecta la dignitat, intimitat o reputació del menor, especialment quan es vulnera el principi de l'interès superior.

En canvi, quan la imatge del menor és utilitzada amb finalitats comercials, com promocionar productes a través de xarxes socials per part de progenitors *influencers*, entren en joc regulacions més estrictes. Segons FERNÁNDEZ BLANCO I RAMOS GUTIÉRREZ, *"la utilització de la imatge dels fills per part de mares i pares influencers s'ha convertit en una pràctica massiva a Instagram, on el 96,17% de les publicacions analitzades amb presència de menors també presentaven marques comercials."*⁷⁹

Aquest tipus de pràctica pot ser qualificada d'explotació comercial i vulnerar drets com el dret a la pròpia imatge, la intimitat i la protecció de dades. Tal com apunta PLANAS BALLVÉ l'ús publicitari de la imatge dels fills pot convertir-se en una forma d'explotació que desvirtua completament la funció protectora de la responsabilitat parental.⁸⁰ A més, pot implicar infraccions en l'àmbit del dret laboral i del dret a la competència deslleial si no es compleixen les condicions previstes per la Directiva 94/33/CE del Consell, de 22 de juny de 1994⁸¹ sobre protecció del treball infantil.

⁷⁸ **Art. 18** Constitució Espanyola

⁷⁹ Fernández Blanco, A. i Ramos Gutiérrez, M. (2024). *Sharenting en Instagram: abuso de la presencia del menor en publicidad*. *Revista de Comunicación*, 177-198. Ob. Cit. p.186

⁸⁰ Planas Ballvé, M. (2020). *Sharenting: Intromisiones ilegítimas del derecho a la intimidad de los menores por parte de sus padres en redes sociales*. Ob. Cit. p. 59 i 60

⁸¹ Consejo de la Unión Europea. (1994). *Directiva 94/33/CE del Consejo, de 22 de junio de 1994, relativa a la protección de los jóvenes en el trabajo*. Diario Oficial de las Comunidades Europeas, L 216

Una qüestió greu és la publicitat encoberta: moltes publicacions no identifiquen clarament la seva naturalesa comercial, vulnerant així la Llei General de Publicitat⁸² i la Llei de Competència Deslleial⁸³. Tal com hem comentat abans “*menys del 15% de les publicacions d'influencers que utilitzen menors indiquen clarament que es tracta de publicitat.*”⁸⁴

La clau, per tant, rau en la finalitat de l'ús: si és personal i privat, pot estar dins de la legalitat i de la convivència familiar; però si es fa amb finalitat comercial, cal aplicar una protecció reforçada i un control institucional rigorós per protegir els drets dels menors.

El fenomen de l'*oversharenting* accentua aquests riscos: l'exposició reiterada i massiva del menor incrementa la seva vulnerabilitat emocional, jurídica i social.

A més tal com estableix l'article 162 del Codi Civil espanyol, els actes que afectin drets personalíssims no poden ser exercits pels representants legals, si el menor, d'acord amb la seva maduresa, pot exercir-los per si mateix.⁸⁵ Això reforça la necessitat de garantir que qualsevol ús de la seva imatge, especialment en contextos comercials, respecti no només el seu interès superior, sinó també la seva capacitat progressiva per decidir sobre qüestions que afecten la seva identitat i dignitat.

⁸² Ley 34/1988, de 11 de noviembre, General de Publicidad. Boletín Oficial del Estado, núm. 274 de 15 de noviembre de 1988

⁸³ Ley 3/1991, de 10 de enero, de Competencia Desleal. Boletín Oficial del Estado, núm. 10, de 11 de enero de 1991.

⁸⁴ Fernández Blanco, A. i Ramos Gutiérrez, M. (2024). *Sharenting en Instagram: abuso de la presencia del menor en publicidad*. Revista de Comunicación, 177-198. Ob. Cit. p. 177

⁸⁵ **Art. 162** Codi Civil espanyol: *Los padres que ostenten la patria potestad tienen la representación legal de sus hijos menores no emancipados.*

Se exceptúan:

1.º Los actos relativos a los derechos de la personalidad que el hijo, de acuerdo con su madurez, pueda ejercitar por sí mismo.

No obstante, los responsables parentales intervendrán en estos casos en virtud de sus deberes de cuidado y asistencia.

2.º Aquellos en que exista conflicto de intereses entre los padres y el hijo.

3.º Los relativos a bienes que estén excluidos de la administración de los padres.

7. Diferències legals i jurisprudencials entre el contracte publicitari de menors i la publicitat a través d'*influencers* amb menors

El tractament jurídic de la participació de menors en activitats publicitàries varia significativament segons el canal i el format utilitzat. Resulta fonamental distingir entre els contractes tradicionals de publicitat, com ara un anunci televisiu o un programa infantil, i els nous models publicitaris vinculats a les xarxes socials i als *influencers*.

7.1 Contracte de publicitat tradicional

En el cas dels contractes publicitaris televisius tradicionals, la legislació espanyola estableix exigències molt estrictes per protegir els drets dels menors:

Autorització prèvia: Segons el Reial decret 2816/1982, de 27 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament General de Policia d'Espectacles Públics i Activitats Recreatives⁸⁶ i l'Estatut dels Treballadors (art. 6)⁸⁷, la participació de menors en activitats remunerades com la publicitat requereix autorització administrativa prèvia (generalment de l'autoritat laboral o de protecció del menor).

Consentiment exprés: És obligatori el consentiment formal dels progenitors o tutors legals, amb supervisió judicial si es considera necessari per garantir el respecte a l'interès superior del menor.

Limitació d'hores i condicions laborals: Estableix restriccions d'horaris, descansos i altres garanties que protegeixen la salut i el benestar del menor.

⁸⁶ *Real Decreto 2816/1982, de 27 de agosto, por el que se aprueba el Reglamento General de Policía de Espectáculos Públicos y Actividades Recreativas*. Boletín Oficial del Estado, núm. 292, de 7 de diciembre de 1982

⁸⁷ **Art. 6** Estatut dels Treballadors: Trabajo de los menores.

1. *Se prohíbe la admisión al trabajo a los menores de dieciséis años.*

2. *Los trabajadores menores de dieciocho años no podrán realizar trabajos nocturnos ni aquellas actividades o puestos de trabajo respecto a los que se establezcan limitaciones a su contratación conforme a lo dispuesto en la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, y en las normas reglamentarias aplicables.*

3. *Se prohíbe realizar horas extraordinarias a los menores de dieciocho años.*

4. *La intervención de los menores de dieciséis años en espectáculos públicos solo se autorizará en casos excepcionales por la autoridad laboral, siempre que no suponga peligro para su salud ni para su formación profesional y humana. El permiso deberá constar por escrito y para actos determinados.*

Protecció econòmica: Una part dels guanys ha de ser destinada al menor i no pot ser utilitzada lliurement pels pares.

És a dir que la intervenció de menors en activitats publicitàries no pot ser considerada una extensió de l'autoritat parental, sinó que exigeix mesures específiques per protegir la seva dignitat i el seu desenvolupament personal.

7.2 Publicitat a través d'*influencers* i l'exposició de menors

En canvi, quan es tracta de publicitat a través d'*influencers* en xarxes socials com Instagram, TikTok o YouTube, el marc legal és molt més difús i incomplet. A diferència de les formes tradicionals de publicitat infantil, aquesta exposició sovint escapa del control institucional, jurídic i laboral establert.

Explotació comercial encoberta: Segons FERNÁNDEZ BLANCO I RAMOS GUTIÉRREZ⁸⁸, quan la participació del menor es produeix amb finalitat lucrativa i sense autorització administrativa, es pot estar davant d'un cas d'explotació comercial il·lícita. La Directiva 94/33/CE⁸⁹ prohibeix expressament que els menors participin en activitats publicitàries sense autorització de l'autoritat laboral, i el seu incompliment pot comportar una vulneració de la normativa laboral i de protecció infantil.

Risc per als drets del menor: La reiterada exposició d'imatges dels menors a les xarxes, especialment amb una finalitat comercial, pot generar un perjudici greu en la seva intimitat, desenvolupament emocional i dret a la pròpia imatge. Aquesta situació ha estat reconeguda en diverses sentències, com la del Tribunal Superior de Justícia de Galícia 33/2021⁹⁰, que adverteix que aquestes pràctiques poden suposar un risc real per al benestar del menor, encara que es facin des d'un entorn familiar o aparentment inofensiu.

Reconeixement jurídic de la necessitat de protecció: En aquest escenari, l'absència d'un marc legal clar i específic per regular la intervenció dels menors en continguts

⁸⁸ Fernández Blanco, A. i Ramos Gutiérrez, M. (2024). *Sharenting en Instagram: abuso de la presencia del menor en publicidad*. *Revista de Comunicación*, 177-198.

⁸⁹ Consejo de la Unión Europea. (1994). *Directiva 94/33/CE del Consejo, de 22 de junio de 1994, relativa a la protección de los jóvenes en el trabajo*. Diario Oficial de las Comunidades Europeas, L 216

⁹⁰ Sentència Tribunal Superior de Justicia de Galicia 33/2021, de 30 de novembre de 2021

comercials digitals ha estat assenyalada com una mancança greu per diversos autors.

8. El dret comparat en la protecció de la imatge dels menors: regulació de la Unió Europea i models jurídics en altres països

La Unió Europea proporciona un marc general de protecció de dades personals a través del RGPD⁹¹, que estableix principis fonamentals per a la protecció de les dades personals, també aplicables als menors.

A Espanya, mitjançant l'adaptació del RGPD a través de la LOPDGDD l'edat mínima per prestar consentiment sense intervenció parental s'ha fixat a 14 anys amb la consegüent obligació de les plataformes de verificar aquest consentiment de forma efectiva.⁹²

A més del RGPD, la Directiva de Serveis de Comunicació Audiovisual (DSCA)⁹³ incorpora mesures de protecció especial per als menors, establint controls sobre continguts nocius, publicitat i serveis audiovisuals en línia. Paral·lelament, l'Estratègia Europea per a una Internet Millor per als Nens (Better Internet for Kids)⁹⁴ promou iniciatives per capacitar i protegir els infants en l'entorn digital, basant-se en els pilars de protegir, capacitar, empoderar i actuar, tot fomentant l'alfabetització digital i la participació segura dels menors.

En l'àmbit judicial europeu, destaca el desenvolupament del dret a l'oblit, reconegut per primera vegada pel TJUE en la Sentència C-131/12, Google Spain⁹⁵. Aquest, s'ha convertit en un instrument essencial per protegir els menors davant continguts perjudicials o obsolets publicats a internet. El seu valor és especialment rellevant

⁹¹ Reglament General de Protecció de Dades (RGPD): Unió Europea. (2016). *Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades*. DOUE, L119, 1–88.

⁹² **Art. 7** *Ley Orgánica 3/2018, de 5 de diciembre, de Protección de Datos Personales y garantía de los derechos digitales*. Boletín Oficial del Estado, núm. 294.

⁹³ Directiva de Serveis de Comunicació Audiovisual (DSCA): Unió Europea. (2018). *Directiva 2018/1808 del Parlament Europeu i del Consell, de 14 de novembre de 2018, per la qual es modifica la Directiva 2010/13/UE relativa a la coordinació de determinades disposicions legals, reglamentàries i administratives dels estats membres relatives a la prestació de serveis de comunicació audiovisual*.

⁹⁴ Estratègia Europea per a una Internet Millor per als Nens (Better Internet for Kids): European Commission. (2022). *A Digital Decade for children and youth: the new BIK+ strategy*

⁹⁵ Sentència C-131/12, Google Spain SL, Google Inc. c. Agencia Española de Protección de Datos (TJUE): Tribunal de Justícia de la Unió Europea. (2014). *Assumpte C-131/12, Google Spain SL i Google Inc. contra Agencia Española de Protección de Datos (AEPD)*. Sentència de 13 de maig de 2014

en contextos de *sharenting*, ja que permet al menor exercir un control posterior sobre la seva identitat digital, una vegada assolida una maduresa suficient.

8.1 Models jurídics en altres països

A França, apareix per primera vegada el concepte de l'interès superior del menor. El dret a la imatge es vincula directament al dret al respecte de la vida privada, reconegut a l'article 9 del Code Civil⁹⁶. Els progenitors tenen el deure de protegir la imatge dels seus fills i el seu ús a internet, amb una responsabilitat parental reforçada. A més, s'estableix que els menors poden exercir accions legals contra els seus propis pares si consideren que les publicacions vulneren els seus drets. Així el Codi Penal francès permet als menors d'edat demandar als seus progenitors per publicar fotografies a les xarxes.⁹⁷ *“L'article 226-1 del Code pénal disposa que poden ser sancionats amb 45.000 euros i una pena d'un any de presó per la publicació d'imatges sense el seu consentiment”*⁹⁸

Als Estats Units, l'enfocament és molt més liberal i descentralitzat. El marc constitucional protegeix la llibertat d'expressió i limita la intervenció estatal.⁹⁹ No hi ha legislació federal específica sobre *sharenting*, i els progenitors mantenen un ampli marge per decidir sobre la publicació de continguts digitals dels seus fills. Tanmateix, alguns estats com Illinois han iniciat propostes legislatives per regular l'explotació d'infants com a *influencers*, introduint límits sobre els guanys econòmics i el temps d'exposició a xarxes.¹⁰⁰

En general, el sistema americà només actua en casos d'abús greu o explotació sexual, com estableixen lleis federals com la *Children's Online Privacy Protection*

⁹⁶ **Art. 9** Code Civil: “*Toda persona tiene derecho al respeto de su vida privada. Los jueces podrán, sin perjuicio de la indemnización del daño sufrido, prescribir todas las medidas, como el secuestro, el embargo y otras, susceptibles de impedir o poner fin a una invasión de la vida privada: estas medidas podrán, si hay urgencia, ordenarse en procedimiento sumario.*”

⁹⁷ Vid. Chazan (March, 1, 2016) y Blum-Ross y Livingstone (2017, p. 110).

⁹⁸ Planas Ballvé, M. (2020). *Sharenting: Intromisiones ilegítimas del derecho a la intimidad de los menores por parte de sus padres en redes sociales*. Ob. Cit. p. 62

⁹⁹ Estados Unidos. (1791). *Primera Enmienda de la Constitución de los Estados Unidos de América*. En *Constitución de los Estados Unidos* (Enmiendas I–X)

¹⁰⁰ Deliso, M. (2023, August 11). *Illinois becomes 1st state to regulate kid influencers with new law*. ABC News.

*Act (COPPA)*¹⁰¹. Tot i que COPPA ofereix algunes garanties sobre el tractament de dades en línia de menors de 13 anys, no contempla la problemàtica del *sharenting* ni l'ús de la imatge en l'àmbit familiar.

La comparació internacional revela una tendència clara: França adopta models jurídics preventius amb responsabilitat parental clara i possibilitat d'acció del menor, mentre que els Estats Units mantenen una aproximació reactiva.

Aquest contrast posa de manifest que Espanya necessita evolucionar cap a una regulació específica del *sharenting*, que inclogui:

- L'establiment de mecanismes de responsabilitat parental efectiva.
- El reconeixement del dret dels menors a oposar-se a l'ús de la seva imatge.
- La creació d'instruments de control administratiu o judicial previs.
- La implementació de sancions dissuasives en casos de vulneració reiterada o comercial dels drets del menor.

Aquest pas seria coherent amb el principi de l'interès superior del menor (art. 3 CDI)¹⁰² i amb l'estratègia europea de protecció digital infantil.

¹⁰¹ United States Congress. (1998). *Children's Online Privacy Protection Act of 1998 (COPPA)*, 15 U.S.C. 6501–6506.

¹⁰² **Art. 3** Assemblea General de les Nacions Unides. (1989). *Convenció sobre els Drets de l'Infant*.

9. La intervenció del Ministeri Fiscal davant la vulneració dels drets dels menors

En l'ordenament jurídic espanyol, el Ministeri Fiscal exerceix una funció clau en la protecció dels drets fonamentals dels menors, especialment quan aquests no disposen de la maduresa, recursos ni capacitat d'acció suficient per defensar-se per si mateixos. La seva actuació es fonamenta en els articles 124 de la CE¹⁰³, així com en la LOPJM¹⁰⁴, que reconeix explícitament la seva funció com a garant del principi de l'interès superior del menor en qualsevol actuació administrativa o judicial que l'afecti.

Així ho reconeix la Sentència del Tribunal Suprem 625/2022, de 26 de setembre de 2022, FJ 3: *“quien no puede, por su edad, defenderse por sí mismo, ni velar por sus intereses, transfiere tal función a las instituciones públicas y privadas, para garantizar que aquellos sean debidamente respetados, y siempre, además, previa audiencia de los menores con suficiente juicio, para no ser postergados de las decisiones que más directamente les afectan”*.¹⁰⁵ Aquesta afirmació ressalta el paper essencial del Ministeri Fiscal no només com a actor jurídic, sinó també com a protector actiu dels drets subjectius dels menors, reconeixent-los com a titulars de drets fonamentals a plena efectivitat.

Un document clau per entendre l'abast d'aquesta missió és la Instrucció 2/2006, de 15 de març, de la Fiscalia General de l'Estat, sobre l'actuació del Ministeri Fiscal

¹⁰³ **Art. 124** Constitució Espanyola: *1. El Ministerio Fiscal, sin perjuicio de las funciones encomendadas a otros órganos, tiene por misión promover la acción de la justicia en defensa de la legalidad, de los derechos de los ciudadanos y del interés público tutelado por la ley, de oficio o a petición de los interesados, así como velar por la independencia de los Tribunales y procurar ante éstos la satisfacción del interés social.*

2. El Ministerio Fiscal ejerce sus funciones por medio de órganos propios conforme a los principios de unidad de actuación y dependencia jerárquica y con sujeción, en todo caso, a los de legalidad e imparcialidad.

3. La ley regulará el estatuto orgánico del Ministerio Fiscal.

4. El Fiscal General del Estado será nombrado por el Rey, a propuesta del Gobierno, oído el Consejo General del Poder Judicial.

¹⁰⁴ *Ley Orgánica 1/1996, de 15 de enero, de protección jurídica del menor, de modificación parcial del Código Civil y de la Ley de Enjuiciamiento Civil.* Boletín Oficial del Estado, núm. 15

¹⁰⁵ Sentència Tribunal Suprem 625/2022, de 26 de setembre, FJ 3

en defensa dels drets fonamentals dels menors¹⁰⁶. Aquesta instrucció estableix que la protecció dels menors ha de traspasar el mer àmbit assistencial per convertir-se en una tutela activa dels seus drets constitucionals, especialment el dret a la intimitat, a la pròpia imatge i a la protecció de dades personals. El Ministeri Fiscal ha de vetllar perquè les noves formes de risc derivades de l'ús de les noves tecnologies no quedin desateses dins del sistema de protecció.

Concretament, el Fiscal deurà procurar no només la correcció de situacions de risc sinó també el respecte als drets fonamentals dels menors, inclús enfront a les actuacions dels seus propis progenitors o representants legals.¹⁰⁷

Aquest marc normatiu és particularment rellevant quan la vulneració dels drets prové, precisament, dels representants legals del menor, com el cas del *sharenting*.

9.1 Actuació del Ministeri Fiscal davant el *sharenting*

En el context del *sharenting* i l'exposició massiva de menors a Internet per part dels seus representants legals, el Ministeri Fiscal esdevé una instància essencial de correcció i vigilància, especialment quan els progenitors no actuen en interès del menor o fins i tot són els qui vulneren els seus drets fonamentals.

Segons destaca PLANAS BALLVÉ en el seu estudi, el Ministeri Fiscal en absència d'una regulació específica del *sharenting* hauria de ser l'òrgan institucional destinat a actuar de forma preventiva i reactiva, valorant si les conductes parentals respecten els límits proposats per la LOPDH¹⁰⁸ i la LOPJM¹⁰⁹.

També defensa que la intromissió en la intimitat o imatge del menor, encara que perpetrada pels progenitors, pot ser il·legítima si no es respecta el principi de proporcionalitat ni s'actua realment en benefici del menor.¹¹⁰

¹⁰⁶ Fiscalía General del Estado. (2006). *Instrucción 2/2006, de 15 de marzo, sobre intervención del Ministerio Fiscal en la protección de los derechos fundamentales de los menores*. Boletín Oficial del Estado, núm. 86, de 11 de abril de 2006.

¹⁰⁷ Fiscalía General del Estado. (2006). *Instrucción 2/2006, de 15 de marzo, sobre intervención del Ministerio Fiscal en la protección de los derechos fundamentales de los menores*. Boletín Oficial del Estado, núm. 86, de 11 de abril de 2006. 4. Posición del Ministerio Fiscal, p. 10

¹⁰⁸ Ley Orgánica 1/1982, de 5 de mayo, de protección civil del derecho al honor, a la intimidad personal y familiar y a la propia imagen. Boletín Oficial del Estado, núm. 115

¹⁰⁹ Ley Orgánica 1/1996, de 15 de enero, de protección jurídica del menor, de modificación parcial del Código Civil y de la Ley de Enjuiciamiento Civil. Boletín Oficial del Estado, núm. 15

¹¹⁰ Planas Ballvé, M. (2020). *Sharenting: Intromisiones ilegítimas del derecho a la intimidad de los menores por parte de sus padres en redes sociales*

Per tant, el Ministeri Fiscal no només ha de valorar la legalitat formal de les publicacions, sinó també les seves conseqüències emocionals, socials i educatives, adoptant una postura crítica davant conductes com l'*oversharenting*.

9.2 Actuació d'ofici i mecanismes d'intervenció

El Ministeri Fiscal pot actuar d'ofici, és a dir, sense necessitat de denúncia prèvia, quan té coneixement d'un fet que pugui implicar una vulneració de drets del menor. Aquesta capacitat resulta fonamental en l'àmbit digital, on sovint els menors no tenen coneixement ni eines per identificar o denunciar una vulneració. També pot actuar a instàncies de part, és a dir, per sol·licitud d'un progenitor, un tercer (com un professor o psicòleg), o una entitat.

Aquesta intervenció pot donar lloc a:

- Procediments de jurisdicció voluntària per mesures civils de protecció.
- Accions davant l'Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD) per la retirada d'imatges o informació.
- Recomanacions i advertiments als progenitors, especialment en casos de *oversharenting* o sobreexposició reiterada.
- Sol·licitud de mesures cautelars, com la prohibició temporal de publicacions relatives al menor.

Finalment, cal remarcar el paper proactiu i pedagògic del Ministeri Fiscal, que també participa en campanyes de sensibilització sobre l'ús responsable de les xarxes socials i la protecció dels menors en entorns digitals. Això s'alinea amb els objectius marcats per l'estratègia europea *Better Internet for Kids*¹¹¹, reforçant el paper del Ministeri Fiscal com a actor actiu en la societat digital.

En definitiva, la seva funció no és només repressiva, sinó també preventiva i garantista, alineada amb el marc europeu i internacional de protecció dels drets de la infància.

¹¹¹ Estratègia Europea per a una Internet Millor per als Nens (Better Internet for Kids): European Commission. (2022). *A Digital Decade for children and youth: the new BIK+ strategy*

10. Mesures normatives o educatives per sensibilitzar i responsabilitzar els progenitors sobre els riscos del *sharenting*

Tot i l'existència d'un marc jurídic que reconeix els drets fonamentals dels menors, la realitat mostra que aquests drets són vulnerats amb facilitat en l'àmbit digital per part dels mateixos progenitors. Això evidencia una esgerda entre el reconeixement legal i l'efectivitat pràctica de la protecció dels menors.

Mesures normatives proposades:

- Reforma legislativa sobre el *sharenting*: Espanya haurà d'incorporar en la seva legislació una regulació clara i detallada que defineixi el *sharenting* i estableixi límits i requisits per a la publicació d'imatges o dades dels menors per part dels seus representants legals.
- Autorització administrativa per a usos comercials: S'hauria d'exigir autorització administrativa per publicar contingut amb finalitat comercial on apareguin menors, amb supervisió del Ministeri Fiscal o de l'autoritat laboral.
- Sancions i responsabilitats específiques: caldria tipificar com a infracció la sobreexposició digital reiterada que posi en risc la intimitat o el benestar del menor, com ja es planteja en altres models legislatius com el francès.
- Creació d'un registre de famílies *influencers* amb menors: per garantir la transparència i control dels beneficis econòmics obtinguts en aquests casos, així com la seva destinació patrimonial en benefici del menor (iniciativa en debat legislatiu als Estats Units, com a l'estat d'Illinois).

Mesures educatives i de sensibilització

- Educació digital obligatòria: Cal introduir continguts de privacitat digital, protecció de dades i drets de la personalitat dels menors dins el currículum escolar, des d'edats primerenques.
- Campanyes institucionals de conscienciació: Promogudes per l'AEPD o per entitats autonòmiques, aquestes campanyes haurien de mostrar, amb exemples concrets, les conseqüències emocionals, reputacionals i legals dels *sharenting*.

- Programes de parentalitat digital responsable: Amb suport de centres educatius i serveis socials, per oferir formació pràctica sobre què significa protegir la intimitat digital dels fills¹¹²
- Protocols d'actuació per a professionals: Docents, psicòlegs i treballadors socials haurien de rebre formació específica per detectar casos d'*oversharenting* i derivar-los, si escau, al Ministeri Fiscal o a l'AEPD.

La necessitat d'implementar aquestes mesures no és només una qüestió de prevenció, sinó de justícia generacional i responsabilitat institucional.

Els menors no poden controlar la seva empremta digital si aquesta ha estat construïda per altres. Tal com apunten SOLÉ I ALMADA¹¹³, el dret a la identitat digital pròpia hauria de ser un pilar dels drets de la infància del segle XXI. No establir mecanismes per garantir-lo suposa una negligència sistèmica.

A més, el fet que la vulneració provingui de la mateixa família crea una zona d'impunitat que el dret ha de corregir. I com ja ha assenyalat el TEDH, la intimitat inclou el dret a controlar la pròpia imatge, fins i tot en espais públics (*Von Hannover v. Alemanya*, 2004).¹¹⁴

Per tant, és urgent superar la lògica permissiva actual, que tolera la sobreexposició dels infants en nom de la llibertat parental o del dret a informar. L'espai digital és també un espai jurídic, i els menors hi han de ser protegits amb criteris d'exigència i respecte als seus drets fonamentals, no amb simples recomanacions morals.

Amb aquesta finalitat, les mesures normatives i educatives exposades no són només propostes: són condicions mínimes per fer efectiu el principi de l'interès superior del menor en l'era digital.

¹¹² Fiscalía General del Estado. (2006). Instrucción 2/2006, de 15 de marzo, sobre intervención del Ministerio Fiscal en la protección de los derechos fundamentales de los menores. Boletín Oficial del Estado, núm. 86, de 11 de abril de 2006.

¹¹³ Solé, J., & Almada, V. (2022). Protección de los menores de edad en la era digital. Dykinson

¹¹⁴ Tribunal Europeo de Derechos Humanos. (2004). *Von Hannover v. Alemania*, Sentencia de 24 de junio de 2004, Demanda núm. 59320/00.

11. El paper del Tribunal Constitucional i del Tribunal Europeu de Drets Humans

Els drets a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge dels menors han estat progressivament reconeguts i reforçats a través de la jurisprudència tant del Tribunal Constitucional espanyol com del Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH). Aquests dos òrgans han exercit un paper fonamental en la consolidació dels drets fonamentals dels menors en l'entorn digital, establint criteris que incideixen directament en el debat sobre el *sharenting* i la protecció de la identitat digital infantil.

11.1 El Tribunal Constitucional espanyol

El Tribunal Constitucional ha interpretat de manera consistent que els drets a l'honor, la intimitat i la pròpia imatge, reconeguts a l'article 18 de la Constitució Espanyola¹¹⁵, són drets fonamentals de caràcter personalíssim, irrenunciables i imprescriptibles. Aquesta consideració reforça la necessitat de protegir-los de manera especial quan es tracta de menors, atès el seu estat de vulnerabilitat i immaduresa.

En la STC 139/2001, de 18 de juny¹¹⁶ i la STC 300/2006, de 23 d'octubre¹¹⁷, el Tribunal va destacar que el dret a la pròpia imatge és autònom respecte al dret a la intimitat, i que implica el control exclusiu del titular sobre la captació, reproducció i difusió de la seva imatge. Aquesta autonomia impedeix que terceres persones, inclosos els progenitors, puguin decidir lliurement sobre aquest dret si això comporta una vulneració de la dignitat o de l'interès del menor.

La STC 27/2020, de 24 de febrer, va aportar un element clau per al context digital en afirmar: “*Contemplado de esta manera el panorama tecnológico actual y aceptando que la aparición de las redes sociales ha cambiado el modo en el que las personas se socializan, hemos de advertir sin embargo —por obvio que ello*

¹¹⁵ Art. 18 Constitució Espanyola, 29 de desembre de 1978. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 311

¹¹⁶ Sentència del Tribunal Constitucional 139/2001 de 18 de juny, FJ 4

¹¹⁷ Sentència del Tribunal Constitucional 300/2006 de 23 d'octubre, FJ 4

resulte— que los usuarios continúan siendo titulares de derechos fundamentales y que su contenido continúa siendo el mismo que en la era analógica.”¹¹⁸

Aquesta afirmació és essencial per entendre que els drets fonamentals no es dilueixen per la tecnologia: el dret a la intimitat i a la pròpia imatge es manté intacte, fins i tot en l'entorn de les xarxes socials i de l'exposició digital involuntària dels menors.

Finalment, el Tribunal Constitucional ha insistit en diverses ocasions que la ponderació entre drets fonamentals ha d'inclinar-se sempre a favor de l'interès superior del menor quan es tracta de qüestions com la difusió d'imatges. Això implica una limitació significativa a la llibertat d'expressió o de difusió dels progenitors si aquesta suposa un risc per al desenvolupament emocional, reputacional o social del menor.

11.2 El Tribunal Europeu de Drets Humans

El TEDH ha contribuït decisivament a la protecció dels drets de la infància a l'espai digital, desenvolupant una interpretació evolutiva de l'article 8 del CEDH¹¹⁹, que reconeix el dret al respecte de la vida privada i familiar.

En el cas *Von Hannover v. Alemanya* (2004)¹²⁰, el TEDH va establir que aquest dret inclou la facultat de controlar l'ús de la pròpia imatge, fins i tot en espais públics, especialment quan la difusió no respon a un interès informatiu legítim sinó a finalitats comercials o merament curioses. El Tribunal va declarar: “*El derecho de la persona a la protección de su imagen constituye así uno de los requisitos esenciales de su desarrollo personal. Presupone principalmente el control de la persona sobre su imagen, que comprende concretamente la posibilidad para ésta de negarse a su divulgación*”¹²¹

Aquest criteri ha estat aplicat també en casos relacionats amb menors, on el TEDH ha reiterat que qualsevol difusió de dades personals, imatges o informació que

¹¹⁸ La Sentència del Tribunal Constitucional 27/2020 de 24 de gener de 2020, FJ 3

¹¹⁹ **Art. 8**, Consejo de Europa. (1950). Convenio para la Protección de los Derechos Humanos y de las Libertades Fundamentales, hecho en Roma el 4 de noviembre de 1950.

¹²⁰ Tribunal Europeo de Derechos Humanos. (2004). *Von Hannover v. Alemania*, Sentencia de 24 de junio de 2004, Demanda núm. 59320/00.

¹²¹ Tribunal Europeo de Derechos Humanos. (2004). *Von Hannover v. Alemania*, Sentencia de 24 de junio de 2004, Demanda núm. 59320/00. Principios generales 96, p. 31

pugui afectar negativament el menor ha de superar un test estricte de proporcionalitat. Així, el principi de l'interès superior del menor, consagrat també en la jurisprudència del TEDH, actua com a límit material a la llibertat d'expressió o informació.

En definitiva, tant el Tribunal Constitucional com el Tribunal Europeu de Drets Humans han consolidat una doctrina clara: els drets de la personalitat dels menors tenen prevalença sobre qualsevol altra consideració, incloent-hi els interessos expressius o comercials dels progenitors. Aquesta jurisprudència constitueix una base sòlida per a la regulació del *sharenting* i per reforçar el marc jurídic de protecció de la infància en l'entorn digital.

12. Conclusions

Aquest treball ha volgut posar de manifest la complexitat jurídica, social i ètica del fenomen del *sharenting*, una pràctica quotidiana amb greus implicacions per als drets fonamentals dels menors d'edat. En una societat digitalitzada on la immediatesa i la visibilitat regeixen les interaccions socials, la imatge del menor esdevé no només un reflex de la seva identitat, sinó també un recurs fàcilment explotable sovint, per qui hauria de protegir-lo: els seus progenitors.

L'anàlisi normativa realitzada mostra que, malgrat la inexistència d'una regulació específica del *sharenting* a Espanya, el marc legal vigent reconeix amb claredat el dret dels menors a la intimitat, la pròpia imatge i la protecció de dades. Tanmateix, aquests drets, recollits a l'article 18 CE¹²² i desenvolupats en normes com la LOPDH¹²³, la LOPJM¹²⁴ o la LOPDGDD¹²⁵, resulten ineficients en la pràctica digital quotidiana, especialment davant conductes vulneradores emparades en la potestat parental.

Aquest treball denuncia que el sistema jurídic actual és massa tolerant i reactiu davant una vulneració creixent i sistemàtica dels drets dels infants a internet. El fet que aquestes intromissions siguin realitzades per agents familiars complica enormement la protecció efectiva dels menors.

L'actuació del Ministeri Fiscal o de l'AEPD, tot i ser positiva en alguns casos puntuals, continua sent esporàdica, poc coneguda i clarament insuficient per frenar fenòmens com l'*oversharenting*. La inacció institucional, especialment del Ministeri Fiscal com a garant legal dels drets del menor, revela una greu deixadesa de funcions que contribueix a la consolidació d'un buit de protecció. Malgrat

¹²² Art. 18 Constitució Espanyola, 29 de desembre de 1978. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 311

¹²³ *Ley Orgánica 1/1982, de 5 de mayo, de protección civil del derecho al honor, a la intimidad personal y familiar y a la propia imagen*. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 115

¹²⁴ *Ley Orgánica 1/1996, de 15 de enero, de protección jurídica del menor, de modificación parcial del Código Civil y de la Ley de Enjuiciamiento Civil*. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 15

¹²⁵ *Ley Orgánica 3/2018, de 5 de diciembre, de Protección de Datos Personales y garantía de los derechos digitales*. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 294

l'existència d'instruccions clares com la Instrucció 2/2006 de la FGE¹²⁶, en la pràctica manca una aplicació sistemàtica, contundent i preventiva.

Els casos analitzats evidencien que l'exposició digital reiterada pot tenir conseqüències emocionals, reputacionals i educatives irreversibles. A més, plantegen seriosos obstacles pràctics per exercir el dret a l'oblit o per controlar l'empremta digital pròpia una vegada el menor assoleix la maduresa necessària.

A diferència d'altres models, Espanya manté una normativa dispersa, generalista i escassament garantista. Aquesta situació no és casual, sinó estructural: el sistema legal espanyol continua considerant el menor com un objecte de protecció i no com un subjecte actiu de drets digitals. Aquesta visió paternalista xoca frontalment amb el reconeixement progressiu de la seva autonomia i personalitat jurídica.

D'aquesta manera, la manca de regulació sobre el *sharenting* perpetua una forma d'explotació simbòlica i econòmica que transforma els infants en contingut, audiència o marca. Aquesta instrumentació no només viola el principi de l'interès superior del menor, sinó que desvirtua la mateixa essència de la responsabilitat parental.

Aquest treball també evidencia que el dret a la petjada digital pròpia no és una mera extensió del dret a la privacitat, sinó una nova dimensió de la llibertat personal que demana una protecció diferenciada i adaptada al context digital. Això implica reconèixer els menors com a titulars actius de drets, escoltar la seva veu des d'edats primerenques i garantir que la seva dignitat no sigui sacrificada en nom de la viralitat, els beneficis o el desig de projecció social dels adults.

La percepció del dret a la intimitat ha canviat radicalment: ja no es limita a l'espai físic i familiar, sinó que inclou el control de la pròpia imatge, dades i identitat digital. Davant aquesta transformació, cal destacar la idea que *“Els usuaris continuen sent titulars de drets fonamentals i el seu contingut continua essent el*

¹²⁶ Fiscalía General del Estado. (2006). *Instrucción 2/2006, de 15 de marzo, sobre intervención del Ministerio Fiscal en la protección de los derechos fundamentales de los menores*. Boletín Oficial del Estado, núm. 86, de 11 de abril de 2006.

mateix que en l'era analògica."¹²⁷ per tant, el dret ha de deixar de mirar cap a una altra banda.

En el cas dels menors, aquest canvi de paradigma exigeix una vigilància reforçada, ja que no disposen de les eines ni de la maduresa per defensar-se de les intromissions digitals comeses, en molts casos, per qui en té la responsabilitat. La intimitat ja no és només no ser observat, sinó tenir el control efectiu sobre què s'exposa, a qui i amb quina finalitat. Aquest gir conceptual obliga el dret a actualitzar-se i ampliar les seves garanties en coherència amb les noves formes de vulneració.

No fer-ho suposa legitimar una forma d'abús estructural normalitzada i invisibilitzada. La manca d'una resposta institucional contundent, especialment per part dels òrgans que haurien de vetllar pels drets dels més vulnerables, reflecteix una greu inacció sistèmica.

És el moment d'impulsar una reforma legislativa específica sobre el *sharenting*, amb mecanismes preventius, sancionadors i reparadors, que garanteixi que els menors siguin realment titulars dels seus drets fonamentals, també en l'espai digital.

¹²⁷ Tribunal Constitucional. (2020). *Sentencia 27/2020, de 24 de febrer, FJ 3*

13. Bibliografía

- Blum-Ross, A., & Livingstone, S. (2017). Sharenting: parent blogging and the boundaries of the digital self. *Popular Communication*, 15(2), 110–125. <https://eprints.lse.ac.uk/67380/eprints.lse.ac.uk+1eprints.lse.ac.uk+1>
- Chazan, D. (2016, March 1). French parents warned over posting pictures of their children on Facebook. *The Telegraph*. Disponible en: <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/12177855/French-parents-warned-over-posting-pictures-of-their-children-on-Facebook.html>
- Children’s Online Privacy Protection Act (COPPA), 15 U.S.C. §§ 6501–6506 (1998). <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/15/chapter-91>
- Choi, Y., & Lewallen, J. (2018). “Say cheese!”: A content analysis of parental photographs on Facebook. *The Social Science Journal*, 55(2), 138–147. Disponible en: <https://doi.org/10.1016/j.soscij.2017.10.003>
- Deliso, M. (2023, August 11). Illinois becomes 1st state to regulate kid influencers with new law. *ABC News*. <https://abcnews.go.com/GMA/Family/illinois-1st-state-regulate-kid-influencers-law/story?id=102259218>
- European Commission. (2022). A Digital Decade for children and youth: the new BIK+ strategy. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/strategy-better-internet-kids>
- Fernández Blanco, A., & Ramos Gutiérrez, M. (2024). Menores e influencers: Protección jurídica en redes sociales. *Revista de Comunicación y Derecho Digital*, 5(1), 177–198.
- Florit Fernández, C. (2020). «Instamamis y oversharenting»: exposición y explotación en la red de las vidas de los niños por parte de sus progenitores. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=8524855>
- Gil Antón, A. M. (2014). El derecho a la propia imagen del menor en internet. *Dykinson*. <https://elibro.net/es/lc/uab/titulos/56941>
- Gil Vallilenga, L. (2016). Los derechos al honor, a la intimidad y a la propia imagen en las redes sociales: la difusión no consentida de imágenes. *Revista*

- Electrónica de Derecho de la Universidad de La Rioja (REDUR), (14), 161-190, Disponible : <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/5853737.pdf>
- Gitrama González, Manuel. El derecho a la propia imagen, hoy. En: Homenaje a Juan Berchmans Vallet de Goytisolo, Vol. V <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7953635>
 - Merchán Murillo, A. (2020). *El interés superior del menor como cuestión de fondo* [The superior interest of the child as a question of a fund]. *Cuadernos de Derecho Transnacional*, 12(1), 468-480 <https://doi.org/10.20318/cdt.2020.5210>
 - Pérez Orozco, L., & Méndez Trujillo, I. M. (2023). El interés superior del niño y el fenómeno del sharenting: respuestas desde el Derecho. *Revista Jurídica de Menores*, 6(2), 145–165. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=8944411>
 - Planas Ballvé, M. (2020). Sharenting y protección de la infancia en redes sociales. *Revista Derecho, Infancia y Sociedad*, 7(1), 40–52 <https://revistas.cef.udima.es/index.php/ceflegal/article/view/9695/9423>
 - Solé, J., & Almada, V. (2021). Protección de los menores de edad en la era digital. *Juruá* <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=860214>
 - Solé, J., & Almada, V. (2022). Derechos fundamentales de los menores en la era digital. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=860214>
 -

13.1 Legislació

- France. Code Civil. Légifrance
- France. Code pénal. Légifrance
- España. Código Civil. Boletín Oficial del Estado.
- Consejo de la Unión Europea. (1994). Directiva 94/33/CE del Consejo, de 22 de junio de 1994, relativa a la protección de los jóvenes en el trabajo. Diario Oficial de las Comunidades Europeas, L 216.
- Constitución Española, 29 de diciembre de 1978, BOE núm. 311.
- Convención sobre los Derechos del Niño. Asamblea General de las Naciones Unidas.

- Convenio Europeo para la Protección de los Derechos Humanos y de las Libertades Fundamentales, Roma, 4 de noviembre de 1950.
- Declaració Universal de Drets Humans.
- Directiva 2018/1808 del Parlament Europeu i del Consell, de 14 de novembre de 2018, per la qual es modifica la Directiva 2010/13/UE relativa a la coordinació de determinades disposicions legals, reglamentàries i administratives dels estats membres relatives a la prestació de serveis de comunicació audiovisual.
- Directiva de Serveis de Comunicació Audiovisual (DSCA): Unió Europea. (2018).
- Estados Unidos. (1791). Primera Enmienda de la Constitución de los Estados Unidos de América. En Constitución de los Estados Unidos (Enmiendas I–X).
- Fiscalía General del Estado. (2006). Instrucción 2/2006, de 15 de marzo, sobre protección de derechos fundamentales de menores en internet.
- Llei 3/1991, de 10 de gener, de Competència Deslleial.
- Llei 34/1988, de 11 de novembre, General de Publicitat.
- Llei Orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge.
- Llei Orgànica 1/1996, de 15 de gener, de Protecció Jurídica del Menor.
- Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals.
- Reial decret 2816/1982, de 27 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament General de Policia d'Espectacles Públics i Activitats Recreatives.
- Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals (RGPD).
- United States Congress. (1998). Children's Online Privacy Protection Act of 1998 (COPPA), 15 U.S.C. 6501–6506.

13.2 Jurisprudència

- Sentència de l'Audiència Provincial de Lugo 220/2021 del 11 de maig de 2021
- Sentència de l'Audiència Provincial de Barcelona 539/2018, de 15 de maig de 2018
- Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 2a), de 13 de novembre de 2017, C 13812/09, Caso Bogomolova contra Rússia.
- Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 1a) cas Reklos y Davourlis contra Grècia, de 15 de gener de 2009 n° 1234/05.
- Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea. (2014). Sentència C-131/12, Google Spain SL i Google Inc. contra AEPD i Mario Costeja González
- Sentència Tribunal Constitucional. (2001). Sentència 81/2001, de 26 de març.
- Sentència Tribunal Constitucional. (2001). Sentència 139/2001, de 18 de juny.
- Sentència Tribunal Constitucional. (2006). Sentència 300/2006, de 23 d'octubre.
- Sentència Tribunal Constitucional. (2009). Sentència 158/2009, de 29 de juny.
- Sentència Tribunal Suprem (2013). Sentència 6334/2013, de 17 de setembre
- Sentència Tribunal Constitucional. (2013). Sentència 176/2013, de 21 d'octubre.
- Sentència Tribunal Constitucional. (2020). Sentència 27/2020, de 24 de febrer.
- Sentència del Tribunal Suprem. (2003). Sentència 858/2003, de 18 de juliol.
- Sentència del Tribunal Suprem. (2022). Sentència 625/2022, de 26 de setembre.
- Sentència del Tribunal Suprem. (2024). Sentència 484/2024, de 10 d'abril.
- Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Galícia. (2021). Sentència 33/2021, de 30 de novembre.

- Von Hannover v. Alemanya (núm. 59320/00), Tribunal Europeu de Drets Humans, 24 de juny de 2004.